

· CAPÇALERA ·

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Maig 2025 · Núm. 200 · 12,50 €

ESPECIAL NÚMERO 200

TAN IGUALS, TAN DIFERENTS

Des del 1989, quan va aparèixer la revista,
la professió ha viscut una profunda transformació

MILLOR BANCA PRIVADA A ESPANYA

CaixaBank, elegit de nou per *Euromoney* l'any 2025
Millor Banca Privada a Espanya i també Millor Banca Privada
per a Alts Patrimonis i Millor Banca Privada
en Serveis Family Office a Espanya.

Gràcies a clients i empleats per fer-ho possible.

04 CARTA DEL DEGÀ
200 NÚMEROS... I CONTINUEM!
TEXT Joan Maria Morros

09 OPINIÓ
UNA REVISTA DEL SEGLE PASSAT
TEXT Jaume FABRE

11 OPINIÓ
LA GÀ-LIA DELS INDOMABLES
TEXT Goretti Palau

13 OPINIÓ
TRENTE-SIS ANYS DESPRÉS
TEXT Jordi Rovira

12 REPORTATGE
COM HEM CANVIAT
TEXT Francesc Ponsa i Laura Saula

22 REPORTATGE
EN PRIMERA PÀGINA
TEXT Jordi Rovira

34 REPORTATGE
CRÒNICA GRÀFICA
DE LA PROFESSIONI
TEXT I SELECCIÓ DE FOTOGRAFIES
Carme Escales

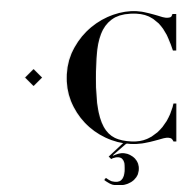
46 REPORTATGE
PARAULA DE MESTRE
TEXT I SELECCIÓ D'ENTREVISTES
Eudald Coll

58 REPORTATGE
PERIODISME, MALGRAT TOT
TEXT Adrián Caballero

66 REPORTATGE
EL SECTOR MÉS DINÀMIC
TEXT Elisabet Carvajal

74 REPORTATGE
JA NO SOM AIXÍ
TEXT Alberto Gómez
i Eudald Coll

86 REPORTATGE
MÉS QUE DIBUIXOS
TEXT I SELECCIÓ D'IL·LUSTRACIONS
Marta Arbós

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 200

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya
DIRECTOR Jordi Rovira
CONSELL EDITORIAL Francesc Canosa,
Ester Medico, Joan Maria Morros, Ismael
Nafria i Xavier Puig
CORRECTORA Susanna Jiménez
DOCUMENTACIÓ Núria Ballester
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro
SECRETÀRIA Alicia Llamazares
PUBLICITAT Martí Calsapeu i Vidal,
Xavier Puig, Francesc Farré
FOTO PORTADA iStock

REDACCIÓ
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya, 10, principal
08007 Barcelona
T 933 171 920
comunicacio@periodistes.cat
www.periodistes.cat

DEMARCACIONS
Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162
Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,
T 973 240 044
August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454
Ramon Berenguer IV, 26, prl · 43500
Tortosa, T 977 442 490
Plana de l'Om, 6, 1r · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN
DEGÀ Joan Maria Morros
VICEDEGANS Jordi Grau, Josep Baubí,
Laura Alcalde, Esteve Giralte i Mar Martí
SECRETARI Xavier Vilà
TRESORER Jordi Català
VOCALS Pipo Serrano, Enric Sierra,
Laura Saula, Cristina Salvador, Susanna
Quintana, Rosa Gil, Montse Palau, Maria José
Recoder, Jordi Margarit, Cristina Calderer,
Abraham Orriols, Nil Via, Gemma Sánchez,
Magda Gregori, Ester Medico, Marta Bonilla,
Arnau Martínez i Eduard Font.

GERENT Martí Calsapeu i Vidal

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89
ISSN 1135-1047

IMPRESSIÓ Rotimpres

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

Realitzem cursos en diferents formats i nivells que tracten les habilitats professionals i l'emprenedoria, el periodisme digital, la comunicació corporativa i les tècniques de periodisme i comunicació

- » Taller de Social Media Strategy: com definir la teva estratègia en xarxes
- » Aprofita ChatGPT, Copilot i Gemini en el departament de comunicació
- » Funcions i tasques del consultor de comunicació
- » Fotografia amb el mòbil: millora i retoca les teves creacions!
- » Tractament informatiu de les violències masclistes
- » Com millorar les notes de premsa i tenir presència als mitjans
- » Dissenya Presentacions Corporatives Impactants amb PowerPoint i Canva
- » Taller de generació de vídeo amb IA
- » Com gestionar una crisi en totes les seves etapes. Nivell avançat
- » Webinar: La xarxa Bluesky com a alternativa a X
- » Taller de perfeccionament de locució de productes audiovisuals
- » Taller de SEO per a mitjans de comunicació
- » Analítica social per a mesurar rendiment
- » Copilot i productivitat amb IA
- » Com treballar amb influencers per a una campanya de comunicació
- » Crea visualitzacions de dades interactives amb Flourish
- » Verificació de fonts i detecció de deepfakes amb IA
- » LinkedIn: treu partit al teu perfil com a comunicador/a
- » Webinar Parlar en públic: com connectar amb l'audiència i tenir èxit
- » Com monetitzar el teu propi contingut
- » Com parlar de forma eficaç en públic i amb mitjans de comunicació
- » Curs avançat de comunicació inclusiva i no sexista
- » Com millorar la Reputació online
- » Taller de generació de textos amb IA
- » Webinar: Dissenyem una newsletter i una comunicació puntual
- » Com millorar les notes de premsa i tenir presència als mitjans
- » Practica el periodisme mòbil (MoJo)
- » Gestió d'equips i projectes amb Canva
- » Escriure a internet: Els secrets de la redacció digital
- » El poder del relat: Introducció a l'Storytelling
- » El relat personal: Com explicar la teva història?
- » Crea continguts SEO amb ChatGPT
- » Edita vídeos directament al mòbil amb VN
- » Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - L'esdeveniment com a element de RRPP
- » Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Abans de l'esdeveniment
- » Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Durant l'esdeveniment
- » Aprèn a planificar esdeveniments de forma professional - Després de l'esdeveniment
- » Webinar Resposta a Ciberincidents: Guia pràctica per a periodistes

Programació abril-agost 2025
Més informació i inscripcions a www.periodistes.cat/formacio

Col·legi de Periodistes de Catalunya

200 NÚMEROS... I CONTINUEM!

JOAN MARIA MORROS
DEGÀ DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

El Col·legi de Periodistes de Catalunya té dues cites molt importants al calendari d'aquest any. Una és el 8 de novembre, perquè celebrarem quaranta anys de la creació del Col·legi, hereu de les antigues associacions de la premsa, gràcies a una llei del Parlament que el 1985 es va aprovar per unanimitat. I coincidint amb aquesta efemèride, els dies 7 i 8 d'aquell mes organitzarem el setè Congrés de Periodistes, que debatrà els aspectes més importants que actualment la professió té sobre la taula. Quaranta anys que, a més, commemorarem amb bona salut per a l'entitat, amb el nombre de col·legiats més gran de la història.

L'altra cita important és la que teniu a les mans: la revista CAPÇALERA arriba al número 200! Aquesta revista es va crear el 1989 i, al llarg d'aquests trenta-sis anys, la nostra feina ha canviat molt. Així ho reflecteix un dels articles que hi trobareu, que explica l'evolució de la professió en l'àmbit laboral i del nostre prestigi dins la societat, i que també mostra com ha millorat el paper de la dona.

A més, en aquesta revista trobareu una selecció de fotografies que són una veritable crònica gràfica del periodisme. També, una acurada tria d'extractes de les millors entrevistes a referents de la professió que ja ens han deixat i que s'han publicat en els 199 números anteriors. D'altra banda, un reportatge tracta la incidència dels avenços tecnològics, que sempre hem vist com una possible amenaça per a la professió, com l'últim, sobre la IA, però que hem sabut adaptar i incorporar perquè ens ajudin a fer allò que s'ha mantingut inalterable des dels inicis del periodisme: explicar les notícies de la manera més acurada i rigorosa perquè la nostra audiència sàpiga no només què passa, sinó també per què passa. L'evolució de la professió també l'observareu en una

selecció de pel·lícules que, al llarg de tots aquests anys, han tingut els periodistes com a protagonistes i que, en nombrosos casos, han estat el revulsiu perquè moltes persones es volguessin dedicar a aquest ofici.

Personalment, us diré que una de les coses que més interès em provoca d'aquest número és el collage de les portades que ha tingut CAPÇALERA des del número 1 fins al 199. Perquè aquesta revista s'ha convertit, des de

"EL COLLAGE DE PORTADES, I PART DEL CONTINGUT QUE LA REVISTA HA TRACTAT DES D'AQUELL LLUNYÀ 1989, HO TROBAREU EN AQUEST NÚMERO ESPECIAL"

fa anys, en un element imprescindible de la professió a casa nostra. En són el reflex les diferents enquestes de qualitat sobre els serveis que ofereix el Col·legi. I CAPÇALERA, diuen, és tota una referència!

El collage de portades, i part del contingut que la revista ha tractat des d'aquell llunyà 1989, ho trobareu en aquest número especial, però també en una exposició que, amb motiu del número 200, ben aviat podreu veure al Col·legi. Uns temes que tots els consells de redacció que han precedit l'actual han copsat com els que s'havien de tractar i que convidaven a la reflexió. L'actual consell de redacció no fa més que continuar aquest llegat i intentar millorar-lo. Si molt sovint crec que aquesta revista, que ja acumula tres dècades i mitja d'història, és un producte que s'ha de guardar i rellegir, aquest número especial és, a més, un producte de col·leccionista. Benvinguts als primers 200 números de CAPÇALERA!

Ueida

TOT EL QUE
BUSQUES ÉS
A L'INTERIOR

AUTÈNTICA
DIFERENT
NNATURAL

**200 Capçaleres, 200 mirades al periodisme
amb rigor i compromís**

UNA REVISTA DEL SEGLE PASSAT

JAUME FABRE
Director de CAPÇALERA (1989-2000)

L'abril de 1989 es va publicar el primer número de CAPÇALERA. Carles Sentís era el degà del Col·legi de Periodistes i Josep Maria Huertas n'era el responsable de la Comissió de Cultura. La revista havia estat concebuda per Eugeni Madueño i dissenyada per Enric Satué. El febrer del 1991, Josep Pernau va accedir al deganat, i va ser-hi fins que l'octubre del 1997 va ser rellevat per Salvador Alsius. El maig de l'any 2000 va sortir el número 100 de CAPÇALERA.

En els onze anys transcorreguts des del primer número, molts periodistes, fotoperiodistes, il·lustradors i infografistes han contribuït a fer-la créixer, com també la responsable del Centre de Documentació Montserrat Roig i el personal administratiu del Col·legi.

Del que van ser aquells 100 números en queda poca cosa, perquè del 2000 ençà la professió ha canviat molt i, lògicament, la revista ha de reflectir una realitat professional ben diferent.

Afortunadament, s'ha conservat la secció "Dia a dia", que durant aquells onze anys va deixar constància, gràcies a Sara Masó, d'una gran part del que passava en la professió. Amb el número 100 es va adjuntar un índex onomàstic i de mitjans que aleshores es va haver d'elaborar encara manualment, amb eines absolutament analògiques. Ara deu haver-hi recursos digitals per trobar qualsevol nom propi en els 200 números publicats fins ara.

El 1989, quan CAPÇALERA es va començar a publicar, la digitalització dels mitjans era encara a les beceroles. L'únic ordinador de què disposava la redacció de la revista era un Amstrad PCW sense disc dur, amb disquets on cabien només 256 kb, pantalla de fòsfor verd i impressora d'agulles.

Els continguts de la revista es discutien en unes amigables reunions del consell editorial. Va ser allà que es va establir d'entrada que el plantejament no seria de butlletí professional sinó de publicació de quiosc, no adreçada, per tant, només als socis. Per això, es va acordar que no hi hauria salutació del degà a la primera pàgina, la qual cosa va ser acceptada elegantment per Josep Pernau.

Es va decidir també evitar l'ús de la primera persona en els articles, que ara és, tot al contrari, un hàbit abassegador en tots els mitjans. Es creia que el periodista no ha de ser mai protagonista dels textos que escriu, i per aquest mateix motiu es va optar per no seguir el costum introduït ja feia uns quants anys per algun diari

"HEM D'ALEGRAR-NOS QUE CAPÇALERA CONTINUÏ PUBLICANT-SE AMB CONTINGUTS DE GRAN INTERÈS I QUE ES PRESENTIN FINS I TOT AMB MÉS BONA CARA"

d'acompanyar la signatura de cada article amb una fotografia de l'autor. D'aquestes fotografies se'n diuen *caretos* en l'argot professional i amb els anys s'han anat estenent. Hi ha diaris que n'han augmentat fins i tot les dimensions.

Ha plogut molt des d'aquella revista que va començar a caminar l'última dècada del segle passat. Eren altres temps i hi havia altres normes i costums. Internet ho ha canviat tot i no sempre a pitjor. Hem d'alegrar-nos que CAPÇALERA continuï publicant-se, que els continguts siguin de gran interès i que es presentin fins i tot amb més bona cara.

Barcelona

Districte 4.0

Anticipem el què,
el com
i l'on de la reinvençió

Un espai d'innovació tecnològica on més de 300 empreses impulsen la indústria 4.0 i generen oportunitats promovent el talent i el progrés de la regió metropolitana de Barcelona.

ZF CONSORCI
barcelona
ZONA FRANCA

DFACTORY
BARCELONA

LA GÀL-LIA DELS INDOMABLES

GORETTI PALAU
Directora de CAPÇALERA (2000-2004)

Vaig rebre l'encàrrec de portar la direcció de la revista CAPÇALERA en un moment en el qual la professió estava canviant molt de pressa. Jo mateixa havia format part de la junta directiva del Col·legi perquè la professió de periodisme estava agafant noves formes, noves sortides, noves opcions d'exercir que s'obrien a un nou món comunicatiu en aquella etapa incipient.

En aquells temps, jo treballava en gabinets de premsa i era tota una novetat començar a incorporar aquesta branca del periodisme a l'activitat tradicional periodística. Era el principi de grans canvis en la comunicació, tant interpersonal com de massa, canvis que encara avui es precipiten en una allau d'incertesa constant sobre el futur de la comunicació i el seu paper en el panorama mundial actual.

Es pretenia que CAPÇALERA reflectís aquella nova manera d'entendre la professió, d'adaptar-se als grans canvis que succeïen precipitadament per poder conduir el periodisme per tal que no es perdés l'essència de la seva raó d'existir: donar a la societat tota aquella informació tan necessària per al seu bon funcionament de forma veraç, ràpida, documentada i contrastada. Calia, per tant, obrir la mirada als professionals de tots els àmbits possibles perquè assumissin aquesta funció vital per a la supervivència de la democràcia.

En aquells moments teníem esperança i il·lusió perquè el periodisme continués tenint un paper clau per a una societat justa i informada. Les noves tecnologies obrien un camp il·limitat per poder transmetre els missatges de manera immediata i efectiva, i exemples petits, però forts com la revista del Col·legi, donaven empenta a les accions locals en un món cada cop més globalitzat.

Tanmateix, si fa unes dècades es parlava del nou ordre mundial com una necessitat de conduir el món cap a una direcció que el portés a canvis estratègics que haurien de poder millorar les relacions entre les persones, els governs i les societats, en realitat aquests canvis s'estan produint en la direcció contrària. I s'ha de dir que la comunicació en té una part molt important de responsabilitat.

Ara el món és molt diferent i els mitjans de comunicació s'han convertit en armes estratègiques al servei

"ES PRETENIA QUE LA REVISTA REFLECTÍS AQUELLA NOVA MANERA D'ENTENDRE LA PROFESSIÓ, D'ADAPTAR-SE ALS CANVIS PRECIPITATS SENSE PERDRE L'ESSÈNCIA"

dels poders establerts. Basant-se en el suport econòmic dels poderosos, en una percepció distorsionada de la llibertat d'informació que dona veu a qualsevol "notícia" sense cap mena de filtre i amb una tecnologia que trenca tots els límits, el periodisme està morint sota el pes dels poders que pretenen conquerir el món. I, a sobre, volen fer-nos creure que són els salvadors dels valors essencials de la humanitat.

Però no s'ha perdut tot. Encara ens queda la Gàl·lia, el petit reducte dels indomables que, sense poció màgica però amb grans dosis de valentia, fa front a les falses informacions i als profetes integrats que volen controlar-nos i que també volen fer-nos creure que un altre món no és possible. I CAPÇALERA té la missió de formar-ne part!

Aeroports...

Viatjar
ens fa millors.

per a somiar

per a abraçar-se

per a picar alguna cosa

per a imaginar

per a descansar

per a llegir

per a estimar-se

per a enamorar-se

per a desconnectar

per a donar-se un caprici

per a jugar amb els nens

per a fer amics

per a recuperar els amics

per a sentir-se com a casa

per a tuGOBIERNO
DE ESPAÑAMINISTERIO
DE TRANSPORTES
Y MOVILIDAD SOSTENIBLE

aena

aeropuertos para ti
aeroports per a tu

TRENTA-SIS ANYS DESPRÉS

JORDI ROVIRA

Director de CAPÇALERA (2004-actualitat)

A inicis dels anys noranta vaig entrar per primer cop al Col·legi de Periodistes. Hi anava a buscar informació per un treball de la facultat. Curiosament, malgrat el pas del temps, recordo aquella visita amb una certa nitidesa. Llavors, la revista CAPÇALERA, l'existència de la qual jo desconeixia, tenia pocs anys de vida.

Des d'aquell dia, i més enllà de la meva evolució personal i professional, el periodisme ha viscut una transformació de la qual la revista que teniu a les mans ha informat puntualment de tot plegat. Moltes coses que es feien dècades enrere ara ja estan desfasades. Altres, en canvi, continuen tenint un trist protagonisme, com la precarietat, un dels principals problemes del periodisme a casa nostra.

I entre una cosa i una altra, hem viscut com l'evolució tecnològica, en un món digital que condiona el nostre dia a dia, ha afectat de ple els processos productius. Internet, les xarxes socials i la intel·ligència artificial ens ofereixen nombroses possibilitats, però també generen dubtes i debats.

Gràcies a CAPÇALERA m'he capbussat en les interioritats del nostre ofici i he tingut l'oportunitat d'entrevistar a referents de la professió, persones que m'han regalat la seva proximitat i les seves reflexions. Però sobretot, revista rere revista, he après a no caure en l'error de mirar-nos constantment el melic.

Haig de reconèixer que, avui dia, en funció del meu estat d'ànim, veig el got mig buit o mig ple. Quan penso en el desprestigi del periodisme, en les mentides i manipulacions constants o en les pràctiques èticament criticables d'alguns professionals de la informació, no puc més que deprimir-me.

En canvi, altres dies —sobrepasant-me als nombrosos inputs negatius que ens rodegen— veig experiències de periodistes que, amb molts menys recursos que els grans mitjans de comunicació, han trobat fórmules per informar de manera admirable. O com els pòdcasts donen veu a persones que tenen coses a dir. O com gairebé 200 periodistes de més de seixanta-cinc països es coordinen i destapen escàndols com el dels Papers de Panamà.

Per tot plegat, com la professió mateixa, abocada a la incertesa que provoquen els canvis constants, la meua mirada envers el periodisme s'ha convertit en quelcom fluctuós, summament variable, però, passi el que passi,

"MANTENIM LA CURIOSITAT PEL QUE PASSA AL MÓN I PEL NOSTRE OFICI. I CONTINUEM POSANT-NOS DAVANT DEL MIRALL, ON OBSERVEM EN QUÈ ENS HEM CONVERTIT"

estic segur que, des del Col·legi de Periodistes, i amb el grup de col·laboradors de la revista, continuarem escrivint la crònica d'aquest ofici tan odiat i estimat, tan criticat i venerat. Una història plena d'alts i baixos, com passa en tantes professions.

Perquè trenta-sis anys després de la creació de la revista CAPÇALERA, encara estem àvids d'informació i mantenim la curiositat pel que passa al món i pel nostre ofici. I també, tres dècades i mitja després, continuem posant-nos davant del mirall, on observem en què ens hem convertit. Molts cops no ens agrada el que hi veiem, però el que realment importa és que, malgrat tot, no deixem de mirar-nos.

Els 200 números de CAPÇALERA permeten copsar l'evolució del periodisme

TEXT FRANCESC PONSÀ

Des del primer número de CAPÇALERA, publicat l'abril del 1989, han passat poc més de trenta-sis anys. En aquestes tres dècades i mitja, els diversos continguts de la revista evidencien la transformació que ha viscut la professió periodística. Els principals canvis són els tecnològics, però també n'hi ha d'altres, com la variació dels hàbits de consum, la pèrdua d'atenció dels receptors, la caiguda de la publicitat o el desprestigi dels periodistes. Per contra, el que es manté immutable, tot i el pas dels anys, és la precarietat de la professió.

Al primer número de CAPÇALERA, publicat el 1989, Lluís Bassets, aleshores periodista d'*El País*, va entrevistar Tristán la Rosa, excorresponsal de *La Vanguardia* a diverses ciutats europees i exdirector del *Diari de Barcelona*. El rerefons de la conversa eren les diferències de l'ofici entre els anys quaranta i vuitanta del segle xx. Crida l'atenció una reflexió de Bassets sobre l'extensió de la peça: "Al corresponsal d'ara se li exigeix escriure a mida, cosa que abans es feia amb molt menys rigor. El periodisme s'ha escurçat, en general. Fa vint anys els escrits eren el doble de llargs".

El motiu d'aquell canvi va ser la millora de la maquetació. "Quan jo vaig començar al *Tele/eXpres* als anys setanta, el disseny de la pàgina era molt matusser. Als anys vuitanta, per primera vegada es van començar a comptar les paraules i es va combatre l'hàbit de certs periodistes d'escriure a raig i de manera inacabable", explica Bassets, més de tres dècades després d'aquella entrevista. Tanmateix, apunta, amb la digitalització s'ha tornat a escriure a raig. "Ara hi ha una doble versió: una de

més escurçada per al paper i una de més allargada per al web", afegeix.

Aquestes afirmacions són un petit reflex d'uns canvis que van molt més enllà de l'extensió d'un article. La diversificació de canals de comunicació amb l'aparició, en primer lloc, de la televisió i, després, dels mitjans digitals ha significat una de les grans transformacions del periodisme. "Durant molt de temps la immediatesa era un patrimoni exclusiu de la ràdio. Ara tot va accelerat. Per això, la immediatesa és l'element que fa més diferent el periodisme d'ara del de fa cinquanta anys",

EL 1999, AL NÚMERO 95, JA ES DEIA QUE "ÉS LA PROFESSIÓ AMB LA PITJOR SITUACIÓ A ESPANYA, AMB CONDICIONS LABORALS DEL SEGLE XIX"

afirma Salvador Alsius, exdegà del Col·legi de Periodistes i membre del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC).

La irrupció del periodisme digital també ha alterat els hàbits de consum de la

ciutadania. Una de les conseqüències ha estat la pèrdua de rellevància de la premsa en paper. "El diari, el gran artefacte informatiu que comença a funcionar al segle XIX, està en una situació agònica. Ja no es troben quioscs a les ciutats i hi ha molts països buits de diaris", admet Bassets, autor del llibre *El último que apague la luz. Sobre la extinción del periodismo* (Taurus, 2013).

HÀBITS DIFERENTS

La pèrdua de l'hàbit de lectura ja es va posar de manifest al juliol del 1996, al

número 70 de CAPÇALERA, en el context del 49è Congrés Mundial de Diaris. En aquella trobada es van fer públiques dades alarmants

sobre la disminució del temps de lectura de diaris als Estats Units i a Europa: dels 54 minuts al dia per persona del 1955 es va passar als 33 del 1993, mentre que en aquest període el consum de televisió passava de 144 minuts de mitjana a 262.

A l'estat espanyol, les diferents onades de l'EGM palesen el retrocés de lectors en paper: el 2012 entre tots els diaris sumaven 14.576.000 lectors, mentre que el 2022 només arribaven a 5.663.000. Aquest descens suposa una pèrdua de 8,9 milions de lectors en els darrers anys. Lluny quedava el pic màxim de lectors, el 2007, quan arribaven als 15.668.000.

El desavantatge dels diaris en paper és que ara la gent té accés en línia gratuït al titular, al subtítol i a les primeres línies, i ja no necessita comprar el diari i llegir els textos en profunditat.

La televisió també s'ha vist afectada pels canvis d'hàbits. El 2022 ha estat l'exercici de menys consum històric televisiu des del 1992 (190 minuts per persona al dia), segons l'Anàlisi de la indústria televisiva-audiovisual 2022, dut a terme per Barlovento Comunicació. No obstant això, els espectadors veuen més continguts complementaris a través de la televisió: el consum híbrid, el que es pot visionar a través d'Internet, a la carta.

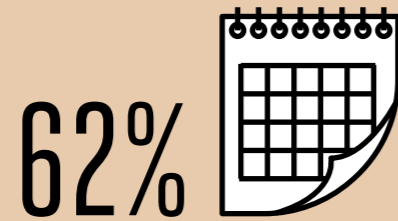
L'altra cara de la moneda són les xarxes socials. El darrer Eurobaròmetre alerta que la major part dels joves europeus recorre prioritàriament a les xarxes socials per informar-se de temes polítics i socials, davant dels mitjans de comunicació tradicionals. A Espanya, aquest fenomen s'aguditza: el 49% dels espanyols d'entre 16 i 30 anys (davant del 42% de mitjana europea) s'informa a través de les xarxes socials (sobretot Instagram).

Així, doncs, els telèfons intel·ligents s'han convertit en un instrument d'informació, però també en una eina comunicativa. El 2014 CAPÇALERA es va fer ressò de les possibilitats del MoJo (*Mobile Journalism*), que permetia fer totes les tasques diàries d'un periodista, com escriure, editar o gravar, per mitjà, íntegrament, del telèfon intel·ligent. Era el naixement del periodisme mòbil.

NO ANEM BÉ

Les enquestes als col·legiats i diferents estudis reflecteixen com la precarietat és un problema estructural en la professió.

Les diferents enquestes elaborades des del Col·legi de Periodistes –els anys 1992, 2000, 2004, 2013, 2017 i 2023– i publicades a CAPÇALERA permeten comparar com han evolucionat alguns aspectes del periodisme amb el pas del temps. El nombre de periodistes autònoms i l'augment de la precarietat –que, al seu torn, castiga, precisament, els freelance– mostren, avui dia, un panorama poc esperançador.

NO ARRIBEN A FINAL DE MES

El 62% dels periodistes europeus necessita treballar d'altres feines per arribar a final de mes. És una de les conclusions d'una enquesta (Survey of European Journalists) presentada al març del 2025. Elaborada pel projecte Taktak, del qual forma part *La Marea*, preguntava per les condicions laborals a 436 periodistes de 33 països europeus. L'enquesta va revelar una precarietat laboral generalitzada i que més de la meitat dels enquestats (52%) són freelance. El 46% va admetre estar insatisfet amb els seus ingressos i més de la meitat reconeixia dificultats per cobrir les necessitats familiars. Per tot plegat, el 60% ha experimentat la síndrome de *burnout*, que apareix quan algú està cremat a la feina.

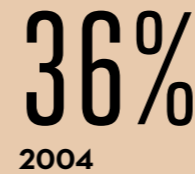
LA PITJOR FEINA

El portal de feina Careercast elabora, des del 1998, un rànquing anual de les pitjors professions en funció de variables com el sou, les possibilitats de trobar feina, l'entorn de treball o l'estrès que genera. Després d'anys d'ocupar les últimes posicions, finalment el 2013 els periodistes es van situar en l'últim lloc d'un total de 200 professions, fins i tot per sota d'ocupacions com les d'escombriaire, llenyataire o conductor d'autobús.

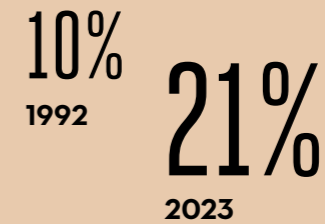
AUGMENTA LA PRECARIETAT

El nombre de periodistes a casa nostra que defineixen la seva situació com a precària o com el seu principal problema s'ha doblat en les últimes dècades.

EL DOBLE DE FREELANCE

En tres dècades, a Catalunya s'ha doblat el nombre de periodistes autònoms.

El 46% dels periodistes europeus té dificultats per cobrir les necessitats familiars mentre a Espanya és considerada la pitjor feina, fins i tot per sota dels escombriaires

LA IGUALTAT QUE NO ARRIBA

Des dels anys noranta, la presència de dones a la professió no ha fet més que augmentar, però encara s'està lluny de la paritat.

Gairebé una cinquantena d'articles publicats a CAPÇALERA en tots aquests anys s'han referit a les dones periodistes. La tendència ha crescut, sobretot a partir de finals dels noranta, i ha anat canviant les temàtiques, com a reflex dels canvis de la societat.

Per començar, és remarcable que fins al número 12 de la revista, l'any 1990, no es faci cap reportatge enfocat a les dones periodistes. En aquest cas, per primera vegada es denuncia la

AL SEGON CONGRÉS DE PERIODISTES, EL 1992, JA ES VA DENUNCIAR QUE GAIREBÉ LA MEITAT DE LES DONES PATIEN DISCRIMINACIÓ LABORAL PER MOTIUS DE GÈNERE

baixa presència femenina als mitjans de comunicació, amb tan sols un 16,9% de dones a les redaccions, una situació que no havia estat gaire diferent set anys abans.

Tampoc no és fins a set números més tard que es dedica la primera entrevista a dues dones, concretament a les radiofonistes Montserrat Minobis i Maria Matilde Almendros. A més, tot i la creació el 1992 de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya, no se'n parla fins al 2012.

Durant els primers anys, els temes estrella són la presència majoritària de les dones en les revistes femenines, la conciliació familiar i, encara tímida-ment, el concepte de sostre de vidre.

També se'n comencen a recollir dades preocupants a partir del número 37, a finals del 1992, arran del segon Congrés de Periodistes, quan es denuncia que gairebé la meitat de les dones entrevistades pateixen discriminació laboral per motius de gènere.

A partir de l'entrada del nou mil·lenni, i durant tota la dècada següent, es comencen a difondre temes més específics, com la cura del llenguatge, vist des d'una perspectiva de gènere, als mitjans de comunicació.

Precisament, també es parla d'aquests mitjans quan s'assenyala que bona part de les seves plantilles són masculines, mentre que a les aules de les facultats de Periodisme la majoria d'estudiants són noies.

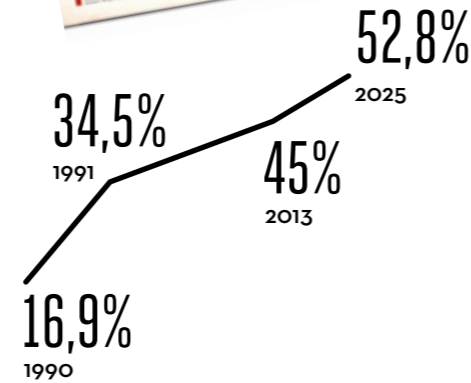
La manca de representació femenina en llocs de poder és un altre dels temes que es repeteixen al llarg dels números següents, i no és fins a l'arribada del fenomen del Me Too, a partir del 2018, que es comença a tractar a fons el tema de l'assetjament laboral femení, amb números especials com el que publica la revista 180.

Finalment, al número 194 es parla per primera vegada de l'augment de les dones que treballen als mitjans, un aspecte que es vincula, però, a la precarització de la professió.

Laura Saula

MÉS DONES, MÉS MALTRACTADES

Les dades publicades en diferents articles de la revista permeten resseguir l'evolució del periodisme català des d'una perspectiva de gènere.

PRESENCIA A L'ALÇA

El número 12 de CAPÇALERA, el 1990, va publicar que a les redaccions dels diaris barcelonins només hi havia un 16,9% de presència femenina. Al febrer del 1999, al número 91, s'informava que el Col·legi de Periodistes ja tenia un 34,5% de dones col·legiades i que en la franja de menys de 35 anys ja era del 46%. Catorze anys després, el 2013, les dones ja tenien una presència del 45% a les redaccions dels mitjans catalans. El 2023, el 52,8% dels 4.263 periodistes col·legiats són dones.

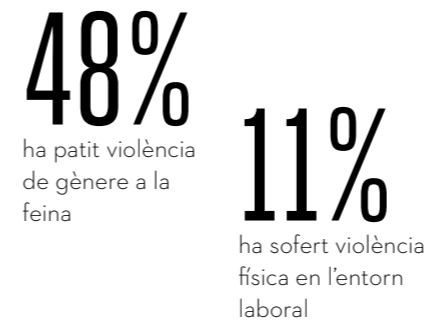
ES MANTÉ LA BRETXA DE GÈNERE

L'any 2000, un estudi del Col·legi va mostrar una bretxa salarial de gènere important. Les dones periodistes cobraven 7.000 € menys a l'any que els homes. Disset anys més tard, un article de la revista explicava que el 33,4% dels homes cobrava més de 1.100 €, mentre que aquests ingressos només els tenia el 14,4% de les dones.

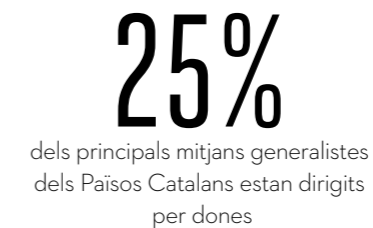
LA MEITAT, ASSETJADES

El 2018, el número 178 de CAPÇALERA aportava dades d'un informe de la Federació Internacional de Periodistes segons el qual el 48% de les periodistes enquestades havia patit violència de gènere relacionada amb la feina i l'11% admetia haver patit violència física. El 2024, un estudi de Mèdia.cat xifrava en un 54% les dones que declaraven haver patit assetjament sexual a la feina en algun moment al llarg de la seva carrera.

SOSTRE DE VIDRE CRÒNIC

Al número 141 de la revista, el 2008, es xifrava en un 24% el percentatge de dones en llocs de poder als mitjans on treballaven. Set anys després, en un reportatge del número 168, la presència de directives augmentava fins al 30%. El 2015, el número 168 de CAPÇALERA es feia ressò d'un estudi segons el qual en vint mitjans catalans hi havia 232 càrrecs de responsabilitat. Només 69 eren dones, és a dir, el 29,7%. El 2024, segons l'Anuari Mèdia.cat, només el 25% dels principals mitjans generalistes dels Països Catalans estaven dirigits per dones.

ELLS, TRES COPS MÉS PROTAGONISTES

El 2010, la revista publicava dades del Monitoratge Global de Mitjans, la investigació de gènere als mitjans més extensa del món. Segons l'article, a l'Estat espanyol, els homes eren els protagonistes del 73% de les històries dels mitjans i les dones, només del 27%. Una dècada més tard, la revista es referia de nou a aquest estudi, en què el 26% dels subjectes i fonts de notícies als mitjans en paper eren dones, tot i que als digitals augmentaven fins al 31%.

L'ANÈCDOTA LES DONES I LES MITGES

L'abril del 1992, el número 31 de CAPÇALERA publicava un anunci de mitja pàgina que actualment és impensable. Era un anunci del sisè Premi Nacional de Periodisme, del Grup Nacional de Fabricants de Mitges, i el tema era "La dona i la mitja". Entre el jurat del guardó hi havia la princesa Tessa de Baviera, Margarita Rivière, Antoni de Senillosa, Luis Garcia Berlanga, Romà Gubern i Antoni Vives Fierro. El premi era de mig milió de pessetes.

EL PRESTIGI DILAPIDAT

El prestigi dels periodistes durant la Transició ha anat desapareixent fins a arribar a ser una de les professions menys valorades.

Als primers números de la revista és freqüent trobar articles en què es rememoren periodistes i mitjans que van intentar desafiar el règim franquista i fer un periodisme compromès durant la Transició. En aquesta època, la premsa gaudia d'una gran popularitat. N'és una prova la investigació que, al març del 1975, l'Institut de la Opinió Pública (IOP), actual Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), va fer sobre la imatge dels periodistes. La conclusió era positiva, ja que els professionals de la informació gaudien d'un gran prestigi entre la població més jove i amb més nivell cultural.

Tot i això, aviat CAPÇALERA comença a publicar reportatges en què es parla de fenòmens com l'auge d'un *star system* de presentadors de televisió, sorgits arran de les noves televisions autonòmiques. Al número 28, l'any 1992, Eugeni Madueño assegura en el segon Congrés de Periodistes que "ideològicament, s'ha passat de reclamar la funció social del periodisme a créixer en el benefici personal".

Durant la dècada següent, apareixen reportatges i enquestes en què els mateixos periodistes desconfien de l'objectivitat dels mitjans on treballen. També es parla de la poca independència dels mitjans i de la reducció de la llibertat d'acció dels periodistes. Paral·lelament, a finals dels noranta surt a debat el tema de la teleporqueria com un "fenomen preocupant", a banda de publicar-se els primers temes relacionats amb la precarietat laboral i l'abús del treball dels becaris.

Al número 130, del 2005, el CIS indicava que, al cap de trenta anys, els periodistes "han passat de ser considerats uns aliats a l'hora d'enderrocar la dictadura franquista a ser uns membres de l'establishment o buscadors de morbo".

L'auge dels periodistes que es converteixen en "opinadors" s'ajunta, arran de

EL 2005, EL CIS DEIA QUE ELS PERIODISTES HAVIEN PASSAT D'ALIATS PER ENDERROCAR EL FRANQUISME "A SER UNS MEMBRES DE L'ESTABLISHMENT O BUSCADORS DE MORBO".

la crisi econòmica del 2008, amb la crisi de la desinformació i la precarietat. I en els últims anys, conceptes com els de *fake news*, postveritat, intrusisme, precarietat i falta de llibertat a l'hora d'informar han estat temes constants, fins al punt que, el 2023, al número 192 de la revista, el 54% dels periodistes col·legiats considerava que hi ha una manca de prestigi i de reconeixement per la seva feina.

Lluny queden les paraules del periodista i escriptor colombià Gabriel García Márquez, Premi Nobel de Literatura, quan el 7 d'octubre del 1996, en un discurs a la 52a Assemblea de la Societat Interamericana de Premsa a Los Angeles, va qualificar el periodisme com "el millor ofici del món".

Laura Saula

54%

dels periodistes catalans col·legiats consideraven el 2023 que hi ha una manca de reconeixement per la seva feina

CAIGUDA EN PICAT

Diferents estudis mostren el deteriorament de la imatge dels periodistes.

1975 BEN VALORATS

La lluita contra el franquisme i per les llibertats democràtiques va fer que els periodistes estiguessin molt ben considerats als anys setanta. Al març del 1975, l'Institut de la Opinió Pública (IOP), actual Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), va dur a terme un estudi que mostrava que els professionals de la informació tenien un gran prestigi.

1989 EL PRIMER AVÍS

Al primer número de CAPÇALERA, en la salutació del degà, Carles Sentís va escriure una frase que, veient l'evolució de la popularitat de la professió a casa nostra, semblava premonitòria: "Fa pocs dies, en acabar la conferència de premsa al nostre centre, el director de *Le Monde*, André Fontaine, ens digué que en una enquesta feta al seu país la professió periodística era qualificada, en ordre de consideració pública, molt avall. Més enrere només hi havia els polítics".

2006 ELS PENÚLTIMS

El 2006, el baròmetre del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) indicava que els metges eren els professionals més ben valorats amb una nota de 8,29, seguits dels infermers (7,8) i dels professors (7,7). Els periodistes (6,16) se situaven en la penúltima professió, només per sobre dels militars (5,89).

2013 ELS PENÚLTIMS, DE NOU

El 2013, un nou baròmetre del CIS -del qual CAPÇALERA es fa ressò- indicava que els metges tornaven a estar en el primer lloc (amb un 81,58 en una escala del 0 al 100). Els periodistes seguien en el penúltim lloc (amb un 59,09). Aquest cop, els últims ja no eren els militars, sinó els jutges (amb un 59,01).

“Hi ha molta pressió per la utilització del MoJo i per incrementar-ne la polivalència, de vegades en detriment de la qualitat del producte. S’ha millorat molt en habilitats tecnològiques, però perillen els criteris deontològics professionals en els nous mitjans”, sosté Ramon Espuny, exredactor de la CCMA i expresident del Sindicat de Periodistes de Catalunya.

L'ETERNA PRECARIETAT

La precarietat del periodisme és un dels temes recurrents a CAPÇALERA. El 1999, al número 95 de la revista, ja s’afirmava que “el periodisme és la professió amb la pitjor situació a Espanya, amb condicions laborals del segle XIX”. El retrat robot del periodista era aleshores el d’una persona jove d’entre 25 i 30 anys, que treballava entre nou i dotze hores diàries, tenia un

FA VINT-I-NOU ANYS, LA REVISTA JA PARLAVA DE LA DISMINUCIÓ DEL TEMPS DE LECTURA DE DIARIS I DE L’AUGMENT DEL CONSUM TELEVISIU

contracte temporal sense protecció social i cobrava una mitjana de 86.000 pessetes mensuals (uns 516 € actuals).

Les diferents enquestes i estudis publicats a la revista sobre l’estat de la professió evidencien, d’una banda, la precarietat i, de l’altra, preocupacions com els sous baixos o la manca d’estabilitat. D’acord amb això, els resultats de l’enquesta *Estat del periodisme 2017*, a càrrec del Col·legi de Periodistes, eren molt il·lustradors: el 41% dels enquestats afirmava que havia de combinar feines diferents per arribar a final de mes, mentre que el 12% admetia que no treballava en res relacionat amb el periodisme. I suspènien l’estat de la professió amb un 4,38.

El 2005, al número 130, s’alertava del problema de les universitats: a l’estat hi havia 33.000 estudiants de Periodisme i 5.000 llicenciats nous cada any, cosa que afavoria la precarietat. D’altra banda, el 2013,

l’estudi *Anàlisi de l’estat actual de la professió periodística a Catalunya, oportunitats al sector i necessitats de formació*, coordinat per Josep Lluís Micó, de nou identificava l’excés de graduats universitaris en Periodisme com una de les causes de la precarietat. I avisava que l’augment de periodistes venia acompanyat d’una disminució del grau d’inserció laboral. El 92,3% dels graduats

“DURANT MOLT DE TEMPS LA IMMEDIATESA ERA UN PATRIMONI EXCLUSIU DE LA RÀDIO. ARA TOT VA ACCELERAT” Salvador Alsius, CAC

de la promoció 2003-2004 estaven ocupats, però des de llavors la tendència era a la baixa. Per contra, afloraven altres perfils professionals vinculats a la comunicació corporativa, les relacions públiques i la digitalització.

En aquest context, Espuny considera que la situació actual és pitjor per diversos factors. “Primer, per

la gran oferta de llicenciats producte del nombre de facultats i d’estudis de Periodisme i Comunicació Audiovisual. Segon, per la utilització molt generalitzada d’estudiants en pràctiques per fer la feina dels professionals. I tercer, per la multiplicació de portals, en general digitals, sense estructura empresarial ni redaccional, ni

òrgans de representació dels treballadors per defensar uns drets laborals i professionals mínims”, argumenta.

L’ODISSEA DELS AUTÒNOMS

Una altra figura que històricament ha estat associada a la precarietat és la del freelance. Al número 34 de CAPÇALERA, de l’any 1992, s’apuntava que era “una espècie poc abundant en l’ecosistema informatiu català”, però s’advertia de l’increment del “pe-

riodista autònom, per vocació o perquè les empreses l’hi han abocat”. Actualment, l’Associació de Premsa de Madrid (APM) estima que a Espanya hi ha al voltant de

73.500 professionals freelance. Només el 31% s’han fet autònoms de manera voluntària.

L’any 1992, doncs, no hi havia el reconeixement explícit de la figura del freelance ni tampoc existia una categoria específica dins dels apartats de l’impost d’activitats econòmiques (IAE). Un dels primers periodistes que va plantejar aquesta situació va ser Xavier Febrés, que el 1980 es va establir pel seu compte. “Era el primer cas amb què es trobaven, i no sabien on encabir-me. Al final em van posar en la categoria de detectiu privat”, explicava Febrés a CAPÇALERA. A altres periodistes autònoms els van posar en la categoria de “mags i grafòlegs” o, en el millor dels casos, en “activitats diverses”. No va ser fins al 2022 que es va aprovar un epígraf propi per a periodistes, el 863. Una llarga reivindicació del Col·legi de Periodistes que

EL 2014 CAPÇALERA ES VA FER RESSÒ DE LES POSSIBILITATS D’ESCRIBRE, EDITAR O GRAVAR PER MITJÀ DELS TELÈFONS INTEL·LIGENTS

va treballar intensament fins a aconseguir aquesta identificació professional davant l’Agència Tributària. Tres anys després, gairebé 6.000 periodistes autònoms ja s’han donat d’alta en aquest nou epígraf a Catalunya.

Malgrat aquest reconeixement, la subsistència dels periodistes autònoms és

complicada. Més del 60% dels freelance necessita una altra feina per arribar a final de mes, segons l’enquesta *Survey of European Journalists 2024* elaborada per Taktak. Entre els sectors laborals en què treballen, a més del periodisme, hi ha les relacions públiques (37%), la docència (34%), el treball en ONG (20%) i el màrqueting de continguts (19%).

També es dediquen, en un percentatge més petit, a activitats tan diverses com l’hostaleria o el mercat immobiliari.

“El periodisme és un terreny que té tres fronteres que tendeixen a difuminar-se. Una és entre el periodisme i la publicitat, una altra entre el periodisme i la propaganda ideològica i la tercera frontera és

entre el periodisme i l’entreteniment. Digueu-me romàntic, però jo moriré convençut que els autèntics periodistes encara hem de cavar trinxeres ben fondes en aquestes fronteres i defensar el territori de la qualitat informativa”, conclou Alsius. Mentrestant, aquest compromís amb la professió seguirà latent a les pàgines de CAPÇALERA per testimoniar l’evolució d’un ofici canviant i incert, però, alhora, indispensable. Portem 200 números cavant trinxeres. *Pas mal!* Ç

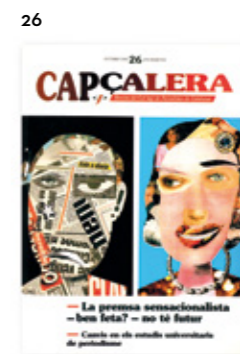
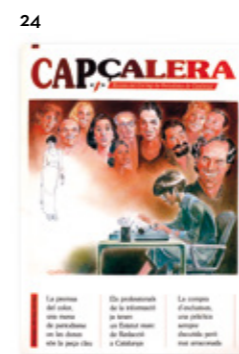
EN PRIMERA PÀGINA

Les portades de la revista són un reflex del que, en cada moment, ha preocupat a la professió

TEXT JORDI ROVIRA

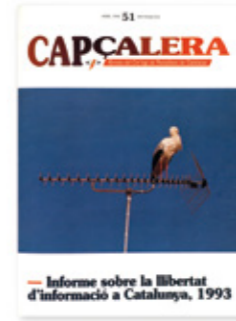
Les portades de CAPÇALERA ens parlen de les problemàtiques que tracta la revista i, per tant, no deixen de ser un reflex de l'evolució de la professió.

Més enllà del disseny de cada època –la revista tindrà, en tots aquests anys, fins a tres formats diferents–, els temes que s'hi aborden són un compendi del que ha preocupat els periodistes catalans des de finals dels anys vuitanta fins als nostres dies. La reproducció de totes les portades aparegudes en aquestes tres dècades i mitja d'existència ens convida, doncs, a fer un viatge en el temps.

← UN NOU MITJÀ PER ALS COL·LEGIATS. A l'abril del 1989 va aparèixer el primer número de la revista. Havia estat concebuda per Eugeni Madueño, i Jaume Fabre va ser-ne nomenat director. L'havien dissenyat entre Miquel Villagrasa i Àngel Merino i la capçalera era obra d'Enric Satué.

A punt per als Jocs Olímpics. Els primers números tractaven temes com les televisions locals, que esperaven ser legalitzades, o la desinformació a la guerra del Golf. També es parlava dels Jocs Olímpics de Barcelona, que estava previst que congreguessin 10.000 periodistes de tot el món.

PREPARANT EL SEGON CONGRÉS. El número 28 parlava del segon Congrés de Periodistes, que s'havia de celebrar, entre el 30 d'octubre i l'1 de novembre del 1992, a l'Hotel FERIA Palace. Al número 37, un mes després del Congrés, es va publicar el contingut de les sessions i les conclusions.

Sindicat, freelance i estudiants. A més dels Jocs Olímpics i del Congrés de Periodistes, en què es va proclamar el Codi deontològic, CAPÇALERA també parlava del nou Sindicat de Periodistes, del sensacionalisme, dels riscos dels freelance i dels vint anys de la Facultat de Ciències de la Informació.

MIG CENTENAR DE NÚMEROS. CAPÇALERA celebrava els primers cinquanta números amb un dossier dedicat a la relació entre els periodistes i els polítics. El número també incloïa un extens i detallat índex de temàtiques i autors publicats fins llavors a la revista.

Parlem dels nens? Una preocupació que llavors ja abordava la revista era l'efecte de la televisió en els infants. També es parlava d'altres aspectes ben diferents, com els col·leccionables dels diumenges, els nombrosos llicenciats que sortien de la universitat o l'erotisme als mitjans de comunicació.

Pioners a Internet. A mitjans dels noranta sovintejaven les notícies al voltant de la digitalització. CAPÇALERA no es va voler quedar enrere i a partir del número 70 els col·legiats ja podien consultar-ne els PDF a la Xarxa. Així es va convertir en una de les revistes pioneres a casa nostra.

EL TERCER CONGRÉS I EL CIC. El número 74 se centrava en la celebració del tercer Congrés de Periodistes, en què es crearia el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), organisme que a partir de llavors vetllarà pel compliment del Codi deontològic.

Els temes de sempre i Internet. Debats encara actuals com la precarietat, el dret a la intimitat o la defensa de la llibertat d'expressió ja es plantejaven quan es complia la primera dècada de la revista. En paral·lel, apareixien fenòmens nous, com Internet, que treia el cap en el periodisme.

99

100

101

102

116

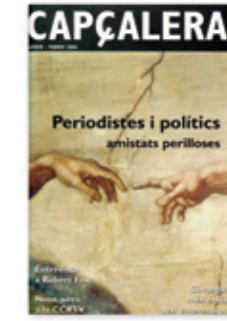
117

118

119

120

103

104

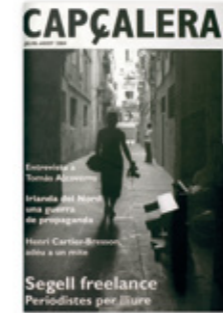
105

121

122

123

124

125

106

107

108

109

110

126

127

128

129

111

112

113

114

115

130

131

132

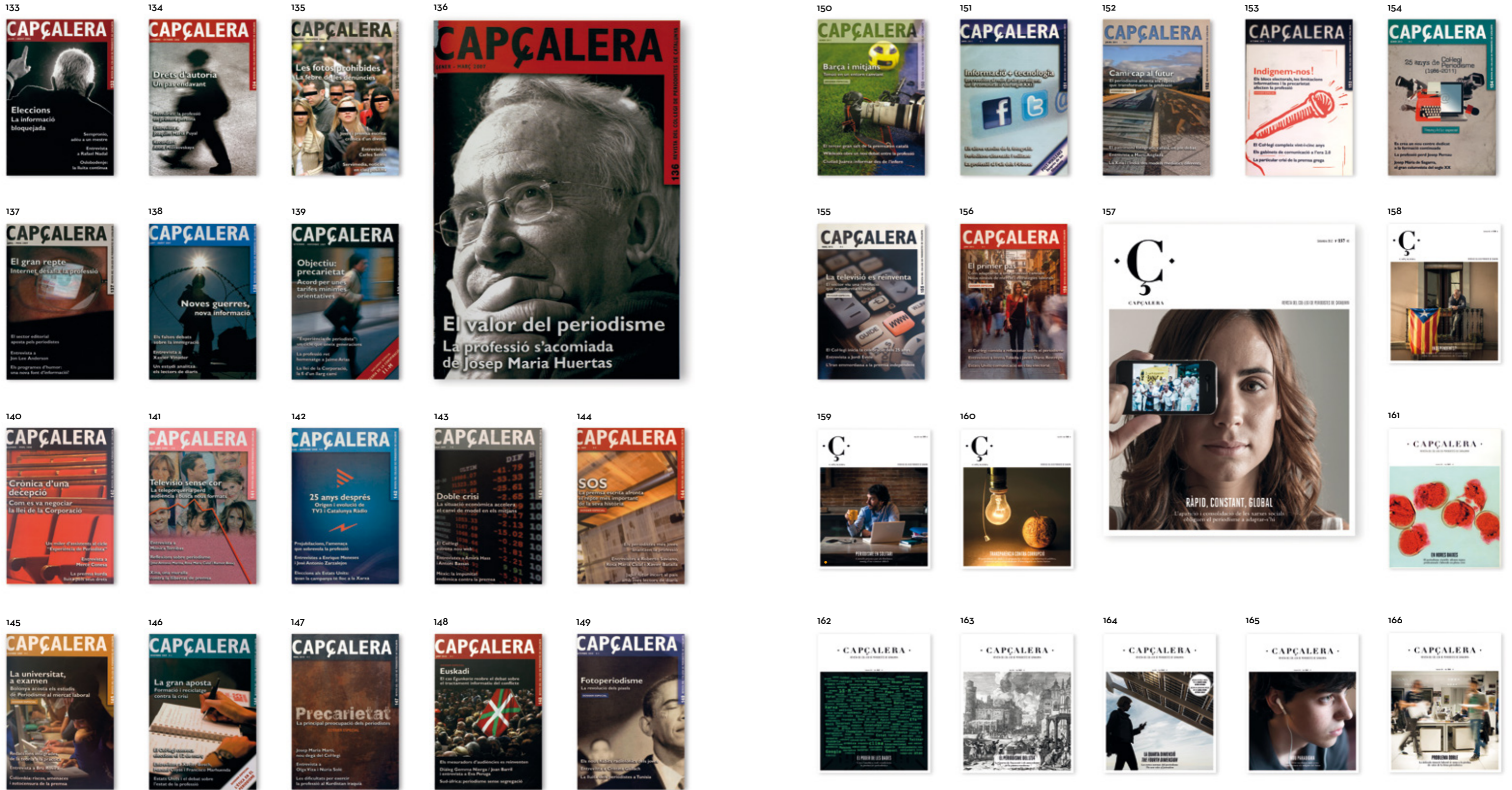

NOVA DIRECTORA, NOU DISSENY. Set mesos després que Jaume Fabre deixés la direcció de CAPÇALERA, sortia el número 101 amb Goretti Palau al capdavant. La revista estrena format i disseny -obra de Marina Vilageliu i Montserrat Coma-, que es presenta en el quart Congrés de Periodistes.

Parlar del dolor. Als números que inicien aquesta nova etapa de la revista es reflexiona sobre com es cobreixen temes dolorosos com el terrorisme o els conflictes bèl·lics. També, però, s'hi tracten altres qüestions d'interès com la maternitat en la professió.

PERIODISME I ESPORT. El número 128 parla del periodisme esportiu i reflexiona sobre els límits entre l'esport i l'espectacle i sobre la manera d'informar a Barcelona i Madrid. Santi Nolla, Josep Maria Casanovas, Da-goberto Escorcía i Jordi Basté, entre d'altres, opinen sobre aquests temes.

De l'11M al cinquè Congrés. El número 122 és el primer amb Jordi Rovira a director de la revista, en substitució de Goretti Palau. Als números anteriors es recollia la crònica del cinquè Congrés de Periodistes catalans, així com la desinformació viscuda després dels atemptats de l'11M.

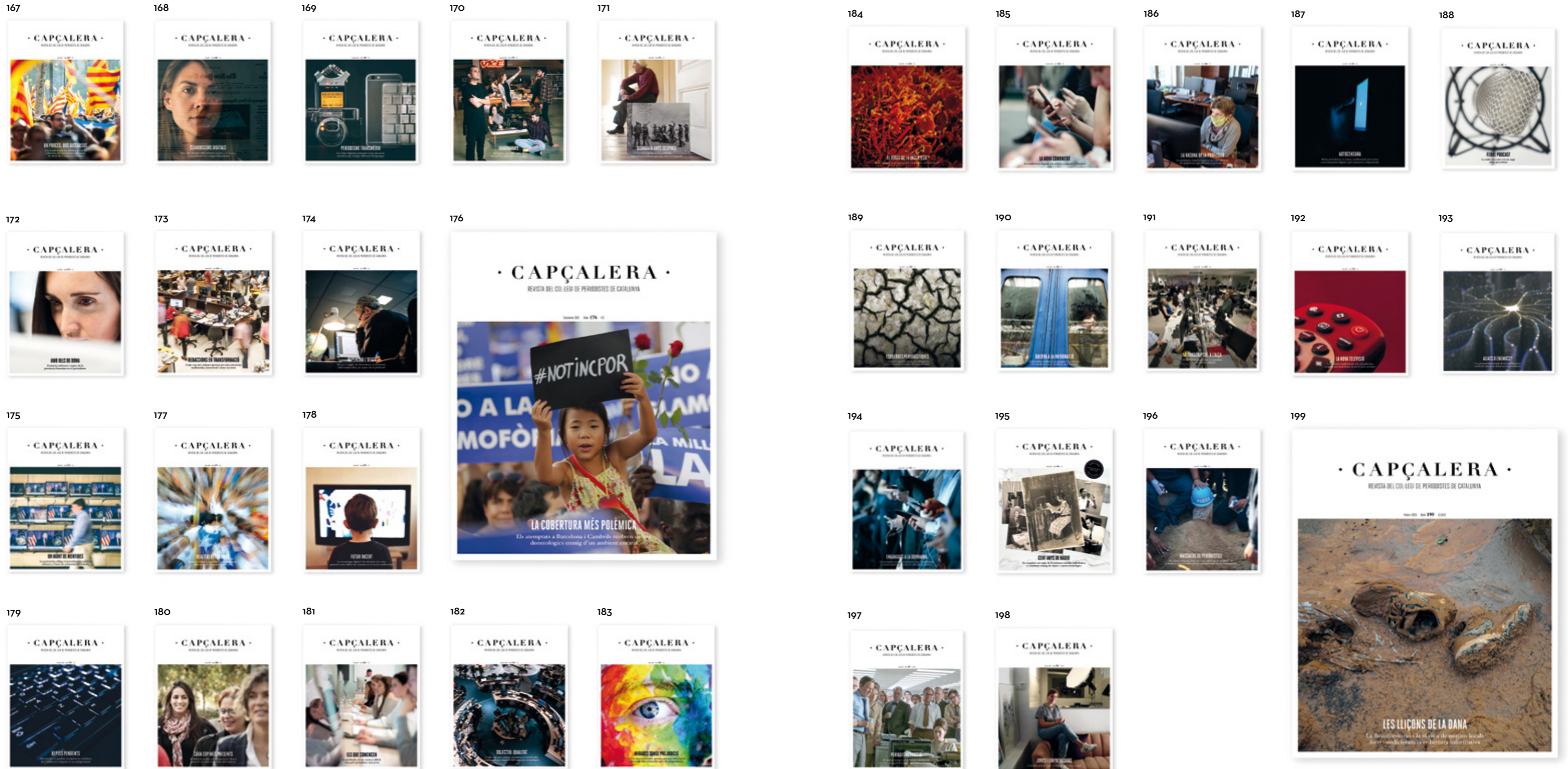

LA MORT DEL DEGÀ. Josep Maria Huertas Claveria, degà del Col·legi de Periodistes, va morir a causa d'un vessament cerebral. Era el primer cop que un degà perdía la vida en l'exercici del càrrec. Al número 136 es va publicar un dossier sobre aquest referent de la professió.

Un dossier per número. El número 139 va publicar un dossier amb una investigació sobre el periodisme i l'11M que va tenir força ressò. A partir de llavors, hi ha un dossier a cada número. Alguns dels següents es dedicaven a la cobertura del conflicte basc o als 25 anys de TV3 i Catalunya Ràdio.

EL TERCER DISSENY. Vint-i-tres anys després d'haver sortit el primer número, la revista afronta el tercer disseny i la tercera maqueta de la seva història. El número 157 de CAPÇALERA estrena un nou format, més quadrat, i un disseny, encara vigent, obra de Laia Guarro.

Revolució digital. En uns temps en què les constants novetats digitals afecten les empreses periodístiques, la revista parla cada cop més de com els avenços tecnològics influeixen directament en els processos productius de la professió i els hàbits dels ciutadans a l'hora d'informar-se.

ELS ATEMPTATS DE LA DISCÒRDIA. El 17a va provocar una forta polèmica en la professió i va obrir una sèrie de debats, com el de quines fotografies s'havien de publicar o no. El número 176 va dedicar un ampli reportatge al tractament informatiu d'aquells fets dramàtics viscuts a l'agost del 2017.

La cobertura del Procés. Enmig de la imparable revolució digital, la revista també parlava del sisè Congrés de Periodistes i de com Catalunya vivia immersa en el Procés. En diferents números, CAPÇALERA va analitzar com la polarització política d'aquells anys també va condicionar la professió.

INFORMACIÓ ENFANGADA. El número 199 va dedicar un ampli reportatge a la dana de València, en què la desinformació i els problemes derivats de la manca de mitjans locals forts van generar un extens debat sobre la cobertura d'aquelles inundacions que deixaren més de 200 morts.

Temps convulsos. El virus de la covid va posar la informació en primer pla amb els periodistes treballant des de casa, mentre a Ucraïna i Gaza morien nombrosos companys. Enmig d'aquestes informacions, la revista va dedicar un número especial als 100 anys de l'arribada de la ràdio a casa nostra.

CRÒNICA GRÀFICA DE LA PROFESSIÓ

Les imatges publicades a CAPÇALERA mostren l'evolució del periodisme en les últimes dècades

TEXT I SELECCIÓ DE FOTOGRAFIES CARMÉ ESCALES

Les fotografies, més enllà de la imatge en si mateixa, expliquen moltes coses de l'època en què van ser fetes. I d'imatges, en aquesta revista, n'han aparegut una pila en tres dècades i mitja d'història. Per això, n'hem seleccionat algunes que ens conviden a reflexionar sobre l'evolució de la professió des de diferents perspectives. En conjunt, en aquestes instantànies s'observa com ha canviat l'atmosfera de treball i la transformació dels processos productius de la informació gràcies als avenços tecnològics, però també queda clar que molts ciutadans s'informen d'una manera ben diferent.

Si els estudiants de Periodisme actuals observen les imatges que aquesta revista publicava a finals dels anys vuitanta i inicis dels noranta, no reconeixeran molts dels aparells que hi apareixen. En una època digital com l'actual, aquestes instantànies ens remetien a temps pretèrits que semblen molt llunyans, però, en realitat, hi ha molts professionals de la informació de casa nostra que continuen en actiu i que recorden perfectament aquelles redaccions que tenien processos molt manuals.

La selecció d'imatges que apareixen en aquestes pàgines mostren, sobretot, eines habituals d'aquelles redaccions que fa

temps que han desaparegut, però també ens recorden que hi ha altres aspectes, com la precarització de la nostra professió, que no només venen de lluny, sinó que, encara, segueixen afectant molts periodistes.

Són fotografies en què surten periodistes que llavors eren joves –i que ara ja no ho són tant– i autèntics referents que ja ens han deixat. Perquè, més enllà d'ordinadors o teletips que són d'una altra època, també hi ha els intangibles de l'ofici, com les ganes de treballar per informar la població, les jornades que no s'acaben mai i una actualitat que, passi el que passi, mai s'atura. Ç

**EQUIPS INFORMÀTICS
PRETÈRITS**

núm. 139 – setembre, 2007

Foto Avui

En un obituari del periodista Joaquim Perramon es va publicar aquesta fotografia d'aquest veterà professional de l'Avui –diari del qual va ser un dels fundadors–, en què s'observa una redacció als anys vuitanta amb uns equips informàtics ben diferents dels actuals. En les pàgines anteriors, la redacció d'Informatius de TV3 el 1990 amb els ordinadors en fase experimental.

↓ ELS PRIMERS ORDINADORS

núm. 1 – abril, 1989

Foto: Joan Guerrero

Un ordinador del *Diari de Barcelona*, mitjà de comunicació que va decidir informatitzar tot el procés de compaginació quan va reaparèixer en català.

**ELS TIPÒMETRES,
UNA EINA CLAU**

núm. 1 – abril, 1989

Foto: Joan Guerrero

Els tipòmetres van formar part de les publicacions escrites durant anys. A les redaccions de finals dels vuitanta es compaginava encara manualment. A la imatge, una dissenyadora del *Diari de Barcelona*.

↑ AMB UNA SABATA I UNA ESPARDENYA

núm. 17 – novembre, 1990

Foto: Francesc Ruiz

Molts mitjans comptaven amb uns recursos tècnics molt limitats, tot i que llavors eren grans novetats. En un reportatge que parlava dels deu anys de les televisions locals a Catalunya, s'observen les càmeres i els televisors amb els quals es treballava.

↓ CINTES DE CASSET PER TOT ARREU

núm. 27 – novembre, 1991

Foto: Arantxa Aburrea

En un reportatge sobre la configuració d'un nou mapa radiofònic a Catalunya, s'observa la importància del suport analògic de les cintes de casset a les emissores, que obligava a mantenir un acurat ordre en l'arxiu dels continguts. A la imatge, Ràdio 80, emissora musical.

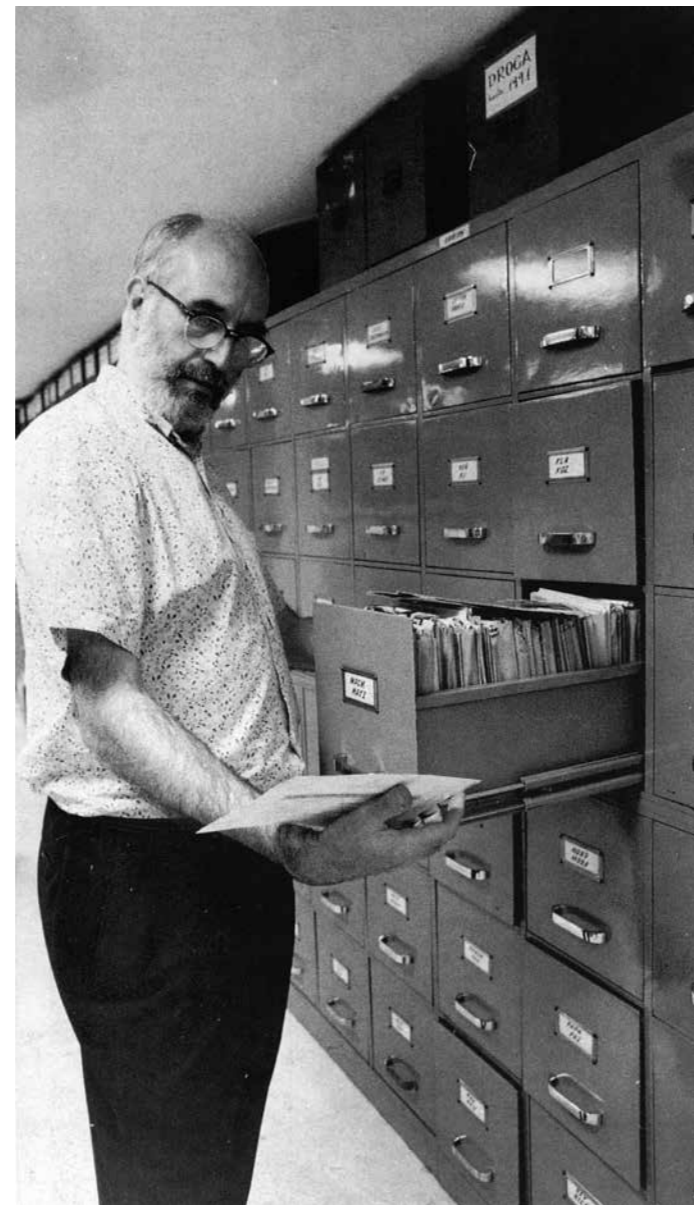

ELS TELÈFONS DE TOTA LA VIDA
 núm. 28 – desembre, 1991

Foto: autor desconegut

Els mitjans de comunicació –a la imatge, la redacció de la revista *Lecturas*– estaven plens de telèfons, els de tota la vida, fins que, dècades després, van arribar els mòbils. Uns aparells que, vistos amb perspectiva, semblen obsolets, però que en el seu moment eren irrenunciables.

ARXIS PLENS DE PAPER
 núm. 44 – juliol, 1993

Foto: Laura Guerrero

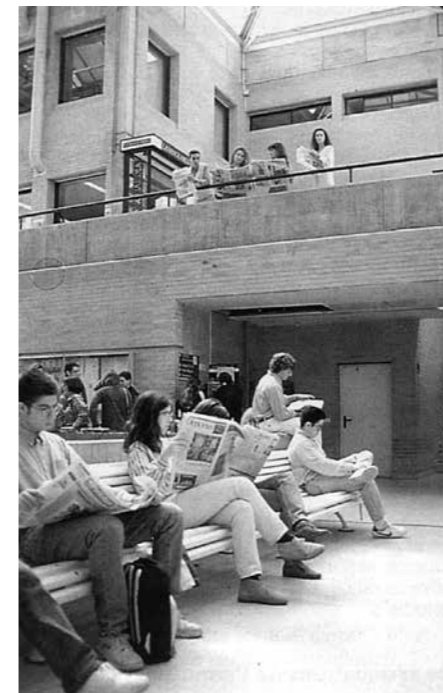
Els arxius, un element clau de molts mitjans, estaven plens de papers abans que arribés la digitalització. A la imatge, Carles Salmurri, cap d'arxiu de *La Vanguardia*, en un reportatge sobre els arxius dels diaris de Barcelona.

PROLIFERACIÓ DELS GABINETS DE PREMSA
 núm. 47 – novembre, 1993

Foto: Laura Guerrero

A causa de l'augment dels gabinets de premsa a inicis dels anys noranta, sobretot en uns ajuntaments catalans que després de la Transició van iniciar un procés de modernització, CAPÇALERA es va fer ressò de la seva situació i va publicar una extensa investigació, a partir de les dades de seixanta gabinets, en què s'analitzava l'estat dels professionals que hi treballaven.

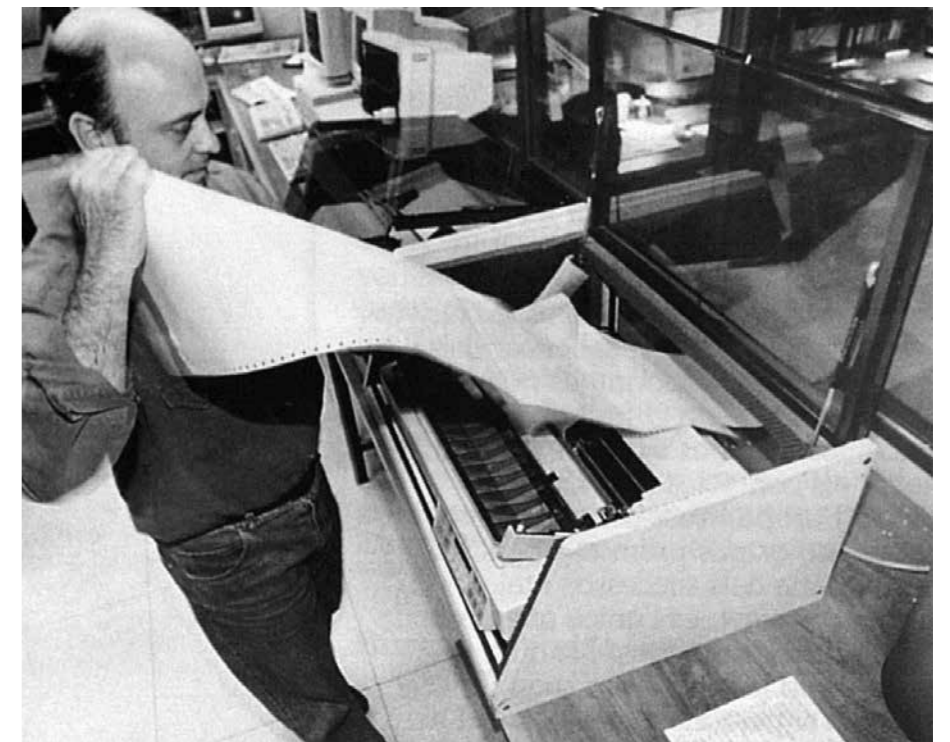

QUAN ELS ESTUDIANTS DE PERIODISME LLEGIEN DIARIS

núm. 56 – novembre, 1994

Foto: Guillem Huertas

En un reportatge de mitjans dels anys noranta sobre els futurs periodistes que estaven a punt de llicenciar-se, apareix una imatge insòlita actualment: estudiants de Ciències de la Informació llegint diaris en paper. Avui dia ja no ho fan. De fet, el quiosc d'aquesta facultat va acabar tancant perquè ningú no comprava diaris.

TELETIPS INTERMINABLES
 núm. 62 – agost, 1995

Foto: Joan Guerrero

En un reportatge sobre les agències de notícies, apareix un treballador manipulant un teletip, aquell aparell de telegrafia ràpida amb impressió simultània al receptor del missatge que s'estava transmetent. Actualment, és una altra de les peces de museu de les eines que tant de sentit van donar al periodisme durant anys.

LES IMATGES, EN DIAPOSITIVES

núm. 64 – novembre, 1995

Foto: Joan Guerrero

Les diapositives són un altre element que ha desaparegut de les redaccions dels mitjans de comunicació, fruit del procés de digitalització que ha viscut la fotografia. A la imatge, dues noies repassen una sèrie de fotografies amb una lupa.

ALTRES MANERES DE LLEGIR

núm. 138 – juny, 2007

Foto: Jim Stem / Institut Poynter

L'arribada dels mitjans digitals va generar un debat a la professió al voltant dels nous hàbits de lectura i de les diferències a l'hora de llegir en paper o en pantalla. Un reportatge de CAPÇALERA mostrava els resultats d'un estudi de l'Institut Poynter, als Estats Units, que analitzava aquests dos tipus de lectura. A la imatge, una participant de l'estudi amb una càmera al davant que, gràcies a la tecnologia EyeTrack, analitza el procés de lectura.

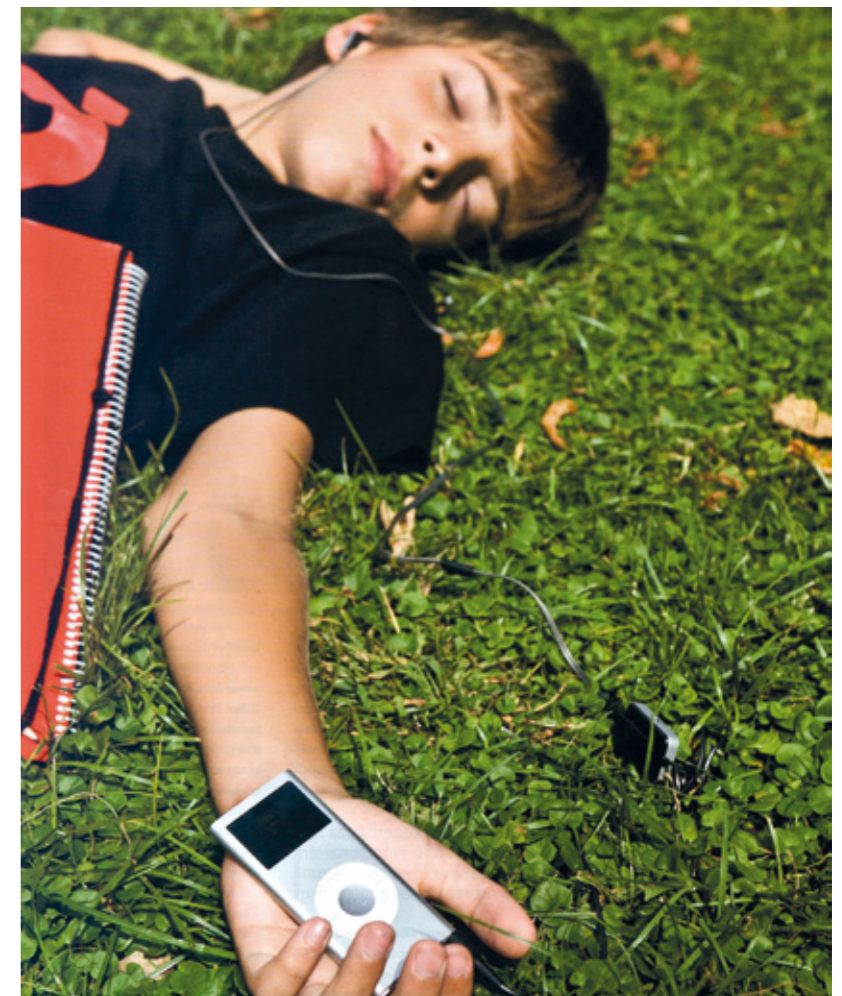

LA PRECARIETAT DE SEMPRE

núm. 95 – agost, 1999

Foto: Laura Guerrero

A diferència dels avenços tecnològics que han transformat la professió, hi ha aspectes que s'han mantingut inalterables, com la precarietat. A la imatge, tres homes i una dona apareixen despullats amb càmeres, cascos, una càmera de fotos i un diari per il·lustrar un reportatge en què, a finals dels anys noranta, es denunciava que, segons els sindicats, el periodisme era una de les feines amb pitjors condicions laborals.

ESCOLTAR LA RÀDIO DE MANERA DIFERENT

núm. 149 – setembre, 2010

Foto: Vicente Pruna

Els nous hàbits, fruit de la tecnologia digital, afecten de ple els mitjans de comunicació, però, sobretot, els hàbits dels "nadius digitals". Aquest fet obre molts interrogants al voltant del futur de la ràdio.

**NOUS USOS,
NOUS FORMATS**
núm. 156 – juny, 2012
Foto: Oriol Clavera

Les noves eines digitals, com els iPad, van provocar un augment, entre altres coses, del consum de vídeos als diaris en línia. La revolució que impliquen les petites pantalles per al consum individual dels mitjans ha afectat els processos productius –com ara els horaris– de les redaccions.

**ELS REFERENTS I EL FUM QUE VA DESAPARÈIXER
DE LES REDACCIONS**
núm. 159 – març, 2013
Foto: Sergio Ruiz

De les fotos d'entrevistes que s'han publicat a CAPÇALERA, la de José Martí Gómez és una de les més comentades, tal com ell mateix recordava. Aquest referent de la professió, que criticava que a les redaccions ja no es fumés ni begués alcohol com sí que es feia anys enrere, va accedir a retratar-se encenent-se un puro. La imatge, més enllà del component estètic, també ens recorda els referents que ens han deixat. Martí Gómez va morir nou anys després d'aquella entrevista.

**INTERROGANTS
AL VOLTANT DE LES
XARXES**
núm. 157 – setembre, 2012
Foto: Sergio Ruiz

Fotografia apareguda en un reportatge de CAPÇALERA que reflectia els reptes i riscos de les xarxes socials, que llavors feia uns anys que estaven en auge.

Facebook va ser la primera, el 2004, i en el moment de publicar-se l'article, Instagram només tenia dos anys de vida. Molts periodistes, però, encara no s'atrevien a dir si les xarxes eren una oportunitat o una amenaça per a la professió.

CADA COP MÉS FREELANCE
núm. 159 – març, 2013
Foto: Sergio Ruiz

Un dels processos que s'ha viscut en la professió en tots aquests anys és l'externalització de moltes feines, amb redaccions de mitjans cada cop més petites, però més feina per als autònoms. Ha crescut, doncs, el nombre de freelance i la revista ha fet reportatges per parlar d'un fenomen que té implicacions laborals importants. A la imatge, la periodista Mar Cortès –una de les fonts d'un dossier dedicat a aquest tema– treballant a casa seva.

MÒBILS, MÒBILS, MÒBILS

núm. 177 – gener, 2018

Foto: Lawrence Jackson

La proliferació dels smartphones, que permeten fer fotografies i vídeos, elaborar pòdcasts i escriure qualsevol història a les xarxes socials, ha transformat profundament no només la informació, sinó també molts hàbits dels ciutadans a l'hora de comunicar-nos els uns amb els altres. A la imatge, diferents persones graven amb els seus mòbils un acte de l'expresident dels Estats Units Barack Obama a la seu de Facebook.

DES DE QUALSEVOL INDRET

núm. 195 – febrer, 2024

Foto: CCMA

La tecnologia digital ha permès que la connexió des de qualsevol indret sigui ràpida i, sobretot, àgil. Un telèfon mòbil permet trucar i connectar-se en directe amb qualsevol persona, sempre que tingui cobertura. Una transformació tecnològica de la qual s'ha beneficiat, sobretot, la ràdio, i de la qual es parlava al número especial sobre els 100 anys de l'arribada d'aquest mitjà a casa nostra. A la imatge, Laura Rosel, quan estava al capdavant d'El Matí de Catalunya Ràdio, en una connexió des de Londres.

ELS EFECTES DE LA CRISI

núm. 166 – desembre, 2014

Foto: Arxiu

La crisi econòmica va afectar, i molt, el periodisme català, i CAPÇALERA es va fer ressò en diferents ocasions d'una professió marcada per la precarietat i les ofertes abusives. Per això, van ser habituals les concentracions de periodistes mobilitzant-se per la qualitat de la feina i la situació laboral. En un dossier dedicat a aquest tema, es denunciava que entre el 2008 i el 2014 fins a 11.145 professionals de la informació havien perdut la feina a Espanya, i que un centenar de mitjans s'havien vist obligats a tancar.

ARRIBEN ELS ROBOTS

núm. 193 – juny, 2023

Foto: RN3

La irrupció de la intel·ligència artificial generativa, amb el ChatGPT, està provocant nombrosos canvis. És l'últim capítol d'un procés de digitalització que ho està transformant tot i que promet trastocar l'economia mundial. Per ara, però, els canvis estan generant debat sobre els reptes i les oportunitats que impliquen per al periodisme. A la imatge, Hiperia, un nou presentador virtual de Ràdio 3 Extra, la plataforma de continguts audiovisuals culturals de Radio 3. Hiperia, creat amb IA, és un projecte pioner a Espanya i Europa.

PARAULA DE MESTRE

Diversos referents del periodisme que ja han mort van deixar les seves reflexions a CAPÇALERA

TEXT I SELECCIÓ D'ENTREVISTES EUDALD COLL

Al llarg de tres dècades i mitja, CAPÇALERA ha publicat entrevistes fetes a referents de la professió. Molts ja no són entre nosaltres, però les seves reflexions i crítiques al voltant del periodisme formen part de l'hemeroteca de la revista. En aquestes pàgines publiquem una selecció d'extractes d'algunes de les entrevistes. Unes paraules que diuen molt del temps en què van ser fetes i que, d'altra banda, no deixen de ser una petita crònica d'un ofici que no ha parat de transformar-se —amb un pes més notable de les dones i un conseguit de canvis tecnològics—, tot i que, com es desprèn de les reflexions dels entrevistats, manté una essència inalterable.

MANUEL IBÁÑEZ ESCOFET núm. 3 – Juny 1989

ENTREVISTA JOSEP MARIA HUERTAS
FOTOS PEPE ENCINAS

MIE: Jo tinc clar que s'han de tenir sempre conviccions, però crec que no s'ha de militar.

JMH: Tanmateix, vostè, en un article reproduït al llibre *Els arbres i les fulles*, diu que no ha militat mai i que no ho farà, però que sempre votarà el partit on hi hagi en Miquel Roca i Junyent. Aquesta no és una manera de militar?

MIE: Això dic? Em sembla que ho vaig deixar anar en la presentació d'un llibre. Bé, és igual. Tothom sap com penso. Tanmateix, crec que és diferent ser dins d'un partit, ja que aquí els partits són com la Santa Madre Iglesia d'altres temps, que volen controlar fins i tot el pensament.

JMH: Ibáñez té fama de misogin, de preferir els professionals masculins als femenins.

MIE: Això és fruit d'una educació, i tens raó. Vaig tenir aquests prejudicis. Ara, tanmateix, puc dir que el talent no té sexe. (...)

JMH: Vostè era un descobridor de valors, molts periodistes van començar al seu costat i el reconeixen, o no, com a mestre. Aquesta figura de descobridor de valors existeix ara?

MIE: Em fa la impressió que no. Està malament que ho digui jo, però mirant una persona als ulls, jo sabia si seria o no periodista.

"MIRANT UNA PERSONA ALS ULLS, JO SABIA SI SERIA O NO PERIODISTA"

JOSEP PERNAU

núm. 112 – Novembre 2002

ENTREVISTA JORDI ROVIRA
FOTOS IGNASI RODRÍGUEZ

Trobo absurd que un diari hagi de veure el noticiari del vespre del dia abans per saber amb què obrirà. És un pas enrere. Caldria que els consells de redacció s'expressessin més els cervells per establir les seves pròpies valoracions, perquè estem perdent la batalla. A més, l'excés d'informació ha portat a la pèrdua de gèneres més ben treballats i amb més riquesa de llenguatge com són la crònica i el reportatge. Ara s'estan començant a recuperar, però pràcticament s'havien arribat a perdre. I hi ha diaris que mai publicaran en tot l'any aquest tipus de periodisme. Per què? Perquè estan plens de notícies que, en la seva majoria, no interessen ningú.

JOAQUÍN SOLER SERRANO

núm. 114 – Març 2003

ENTREVISTA VICTÒRIA HITA
FOTOS JOSEP CANO

«La ràdio era una injecció de vida permanent»
Si demora la vida de cada persona hi ha una novel·la, com afirma l'escriptor Antonio Muñoz Molina, el periodista Joaquín Soler Serrano (Múrcia, 1915) hauria de tenir-ne diverses volúmens. Sovint a la gent gran se la mitja al paradís de l'Idilli, malgrat les experiències que pot aportar al món del present. No és el cas de Soler Serrano. Ara viu a Barcelona i el mes de març va venir a Barcelona a recollir el Premi al Millor Comunicador, que la Universitat Rovira i Virgili li ha atorgat per la seva trajectòria professional. També en el primer trimestre d'aquest any s'ha publicat Josep Soler Serrano. A Jordi Rovira, (Barcelona, 2003), una biografia escrita per Joan Muntà Cabot. En aquesta conversa, el veterà periodista respon a les preguntes actuals i es mostra plaent i entusiasta amb escassa connexió a les preguntes formulades.

MARGARITA RIVIÈRE

núm. 115 – Maig 2003

ENTREVISTA JORDI ROVIRA
FOTOS IGNASI RODRÍGUEZ

Ara, el primer poder és l'econòmic, el segon és el comunicatiu i el tercer potser és el polític. Realment, el que el periodista percep en estar en contacte amb la gent és que et miren com si fossis part del poder, d'un sector privilegiat. Tenim poder i podem fer moltes coses que afecten la gent; que es tornin rics o pobres, acusar-los, etc., tot i que, curiosament, venim d'una tradició on érem el contrapoder, mentre que ara ens hem convertit en part del poder.

«El veritable periodista sol ser anònim»

núm. 115 – Maig 2003

ENTREVISTA JORDI ROVIRA
FOTOS IGNASI RODRÍGUEZ

Uns quants col·legues, per no dir bastants, reben regals, actuen com a vedets o com a jutges..., fan tot allò que no ha de fer un periodista. Quan vaig estar treballant a l'Agència EFE, vaig aprendre que el veritable periodista, el que realment comprova les coses, sol ser el periodista anònim. Per tant, ara hi ha, per una part, els periodistes que tenen poder i l'exerceixen i, per l'altra, aquells que realment fan de periodistes i que busquen la veritat costi el que costi.

"VENIM D'UNA TRADICIÓ ON ÉREM EL CONTRAPODER, MENTRE QUE ARA ENS HEM CONVERTIT EN PART DEL PODER"

MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN

núm. 116 – Juliol 2003

ENTREVISTA JORDI ROVIRA
FOTOS IGNASI RODRÍGUEZ

Em sento informat del que està ocorrent en aquest moment, però no em sento informat de les causes i arrels de tot allò que està passant. I això forma part d'una filosofia cultural dominant en els darrers vint anys, que es basa en la inutilitat de saber les causes dels efectes. Això es correspon amb la negació del paper de la història i de la memòria. Aquesta filosofia diu que allò que és important són els fets del present. Per què buscar en el passat les causes del present? Per què buscar en el passat les causes de la invasió de l'Iraq per part dels Estats Units quan fa quinze anys era un aliat dels americans per esclafar els iranians? Segons aquest pensament, això és inútil, perquè no condueix a l'explicació del present. I això tracta de trobar una història sense culpables. I, d'altra banda, et diuen que això d'intentar canviar el món són utopies que han fet molt mal. Creuen que allò que és important és el present i mirar de fer-ho possible dins d'aquest present. Però així perds qualsevol perspectiva de saber per què han passat les coses.

"JO VAIG COMENÇAR A TROBAR-ME EN SITUACIONS HISTÒRIQUES ABANS DE SABER QUE ERA PERIODISTA"

CARLES SENTÍS

núm. 135 – Novembre 2006

ENTREVISTA VICTÒRIA HITA
FOTOS SERGIO RUIZ

CS: Jo vaig començar a trobar-me en situacions històriques abans de saber que era periodista. En els Fets d'Octubre, per exemple, és clar, jo era allà..., però en condició de què? Li explicaré com va anar i no s'ho creurà. Un dia estava assegut escrivint a *La Publicitat* quan va entrar un home i se'm va quedar mirant. "Quin curs fas de Dret, tu?", li vaig dir, i em va contestar: "Jo soc conseller de la Generalitat. Si vols pots venir a fer-me de secretari". Així anaven les coses aleshores! De manera que vaig ser secretari d'un conseller de la Generalitat que era d'Acció Catalana, no de l'Esquerra.

VH: Abans que Lluís Companys sortís al balcó, a vostè li van donar l'oportunitat de marxar cap a casa.

CS: "Què fas aquí, encara?", em va dir. "Ves cap a casa, que això acabarà molt malament". I allò em va picar. "Ara t'ha pres per una criatura, aquest!", vaig pensar. I m'hi vaig quedar.

Barcelona 2026
Capital Mundial de l'Arquitectura

Setmanes d'Arquitectura 2025

12 maig – 28 juny

Més informació:
barcelona.cat/setmanesarquitectura

fundació mies van der rohe barcelona

XAVIER VINADER núm. 138 – Juny 2007

ENTREVISTA JOAQUIM ROGLAN
FOTOS SERGIO RUIZ

JR: Sembla que s'acaben el gran reportatge i el reportatge llarg.
XV: Els han mort. Ara tot és curt, digestiu, lleuger i amb coloraines. L'estil anglosaxó no està de moda i estem en una època de tot ben picat, de tapes i de pica-pica. El gran reportatge significa certa classe literària i no hi ha gaire gent que la tingui. També requereix experiència, bagatge cultural i enviar gent amunt i avall. Ara es viatja poquíssim i es fa molt publireportatge camuflat que paga algun *sponsor*. Tot s'ha descafeïnat, els diaris i els magazins, que eren els suports dels reportatges llargs, es dediquen al *glamour*, al *fashion* i semblen catàlegs de moda, cinema, gastronomia, espectacles i oci.

"ARA ES VIATJA POQUÍSSIM I ES FA MOLT PUBLIREPORTATGE CAMUFLAT QUE PAGA ALGUN SPONSOR"

ANTONIO FRANCO núm. 181 – Maig 2019

ENTREVISTA JORDI ROVIRA
FOTOS SERGI REBOREDO

Soc un noi de barri, de la Sagrada Família, que recollia cadires velles per fer la foguera de Sant Joan. Jo soc això. I sempre he pensat que la gent com jo no acostuma a tenir la sort de dirigir mitjans. Amb tot, ho he fet. I llavors has d'escollir entre canviar de bàndol o no. Els periodistes tractem amb poderosos i en molts casos tenim la sensació que en som amics. I aquest és un error dramàtic. Fins i tot pensem que som importants. Jo, que he estat més de trenta anys dirigint diaris, sempre he tingut la sensació que allò que importava era la cadira on posava el cul. I que els somriures dels banquers o polítics, més que a mi, els feien a la cadira que jo ocupava. Ç

MERCÈ CONESA núm. 140 – Desembre 2007

ENTREVISTA NÚRIA COLL
FOTOS VICENTE PRUNA

NC: Què t'ha ensenyat el món en què professionalment has viscut?
MC: Mira..., els periodistes som uns privilegiats, perquè podem viure les històries en primera persona i això no té preu. No és que t'expliquin el que passa, sinó que veus el que està succeint. Això endureix molt, però també et dona un altíssim grau de tolerància, de capacitat per entendre les qüestions més complexes. Jo crec que va ser sobretot durant els deu anys que vaig fer tribunals quan vaig embeure'm de la idea que la veritat no existeix.

UN VIATGE ÉS MÉS INTERESSANT QUAN EL FAS AMB UNA BONA GUIA

ESCUDO DE ORO
www.eoro.com

PERIODISME, MALGRAT TOT

Els canvis tecnològics han transformat el dia a dia a la feina, però es manté l'essència de la professió

TEXT ADRIÁN CABALLERO

De la màquina d'escriure a la intel·ligència artificial. En trenta-sis anys la professió ha viscut tota una sèrie de canvis tecnològics acceleradíssims que han permès fer la feina molt més ràpidament i de manera més assequible i, fins i tot, dirigir-la a uns nínxols d'audiència concrets. En els darrers temps, però, els nous formats i les xarxes socials han posat en qüestió no només la qualitat del contingut, sinó directament el rol del periodista. Amb tot, si ni tan sols el paper ha mort, la professió encara menys.

L'any 1990, en un dels seus primers números, aquesta revista es va fer ressò de l'arribada dels ordinadors a les redaccions de les televisions i ràdios catalanes. Entre d'altres coses, l'autora del reportatge, Lluïcia Oliva, destacava que "tots els experts estan d'acord que això implicarà un canvi de mentalitat". Amb el pas dels anys, i amb l'arribada d'Internet, les xarxes socials i la intel·ligència artificial, cap innovació ha estat tan disruptiva per al món del periodisme com aquella. "Va ser revolucionari", recorda Xavier Giró, periodista i professor de la UAB, ja jubilat. Fa trenta-sis anys ja es veia com un canvi de paradigma. "Amb un ordinador la productivitat s'incrementa de manera extraordinària", emfatitzava Lluís Codina en un article d'aquesta revista que celebrava la "capacitat de corregir i modificar un text" des de l'ordinador.

Amb tot, quan l'any 1995 Internet va aterrar a Catalunya va suposar un canvi estructural per a tota la professió. Aleshores ja es veia que la irrupció d'un quart mitjà, el de la Xarxa, s'uniria als tres clàssics: premsa, televisió i ràdio. Així ho vaticinava l'any 1996 Lluís Reales, considerat un dels primers periodistes que van veure el potencial d'Internet en la professió, juntament amb altres com Vicent Partal,

Cristina Ribas, Txema Alegre o Luis Ángel Fernández Hermana.

En aquest sentit, al número 59 de CAPÇALERA, publicat al març del 1995, Mercè Molist escrivia que el futur de la professió

TRENTA-SIS ANYS ENRERE, CAPÇALERA JA DESTACAVA L'ARRIBADA DELS ORDINADORS COM UN CANVI DE PARADIGMA EN LA PROFESSIÓ

passarà pel fet que, en parlar d'un tema, "podràs obtenir-ne la informació des de l'ordinador perquè milers d'internautes, per Internet, te la proporcionaran". Partal, entrevistat per a aquell reportatge, ja observava aleshores que "el lector es converteix en opinant i font d'informació".

NEGOCI A INTERNET?

Si hi ha un debat que s'ha mantingut al llarg del temps és si la Xarxa, més enllà de facilitar la feina als periodistes, podria suposar també un espai que generés ingressos per a la professió. A mitjans dels anys noranta, naixien mitjans com l'esmentat *VilaWeb*, que al maig d'enguany celebra trenta anys. D'altres, ja consolidats

al quiosc, com *El Periódico*, *La Vanguardia* o *El País*, s'apuntaven a tenir una pàgina web, un moviment que, en qüestió de mesos, imitarien la immensa majoria de les capçaleres tant a Catalunya com a la resta de l'Estat.

El 1998, però, allò era encara una qüestió simbòlica i exòtica més que una exploració de negoci. "Molta esperança i

pocs diners. Així es podria resumir l'estat de la qüestió als mitjans electrònics", escrivia Mercè Molist en un article del número 83 d'aquesta revista. Aquesta periodista argumentava que en aquell moment, i malgrat breus experiments amb el mur de pagament de mitjans com el d'*El País*, tots els mitjans a l'Estat vivien de la publicitat i cap no cobrava una subscripció per llegir els seus continguts. "Una pregunta que es fan molts periodistes és com aconseguir que un mitjà sigui rendible a Internet", destaca Molist un mes després.

En aquest sentit, és per emmarcar una de les declaracions que va deixar a CAPÇALERA qui aleshores era el director adjunt

UN VIATGE TECNOLÒGIC

CAPÇALERA ha explicat en les seves pàgines com les millores tecnològiques han anat transformant, amb el pas dels anys, la professió periodística.

1989

ORDINADOR

L'any 1989, els ordinadors substituïen les màquines d'escriure a la majoria de les redaccions, tal com explicava Llàucia Oliva al número 9 de la revista.

1990

PORTÀTIL

L'any 1990, s'estenia l'ús de l'ordinador portàtil. Al número 18 de la revista, Lluís Codina feia recomanacions per comprar el millor.

1991

MÒDEM

Al número 29, del 1991, Xavier Giró presentava una revolució en la comunicació que arribava a les redaccions: el mòdem.

1995

INTERNET

L'any 1995, com explicava Mercè Molist al número 59 de CAPÇALERA, només 4.000 catalans estaven abonats a Internet; a Espanya n'eren 10.000.

d'*El País*, David Alandete, entrevistat la primavera del 2017 per l'autor d'aquestes línies. "El model basat en subscripcions no funcionarà ni a *El País* ni a cap capçalera gran", vaticinava, erròniament, l'actual corresponal a la Casa Blanca per al diari *ABC*.

Les preocupacions inicials per trobar com fer pagar per la informació a Internet –i, per tant, què oferir a la xarxa– s'accentuàren l'any 2008 amb l'esclat de la crisi econòmica. Malgrat tot, la irrupció del consum de notícies en dispositius mòbils i les ofertes multiplataforma amb gran quantitat de contingut van capgirar la truita. Fins al punt que, al març del 2013, Lina María Aguirre escrivia un article al número 159 de la revista amb el títol "La fi del tot és gratis", en què alguns directius de mitjans de comunicació celebraven que els murs porosos –aquells que fan de pagament els articles més elaborats o d'opinió– començaven "a donar resultats positius".

Des d'aleshores, les pàgines de CAPÇALERA no han deixat de subratllar èxits en el model de negoci de mitjans tradicionals, com *The New York Times*, que des de fa una dècada aposta per la subscripció, o el naixement de mitjans com *l'Ara* o *ElDia*.

ALS NORANTA, PROFESSIONALS COM LLUÍS REALES O VICENT PARTAL ES REFERIEN ALS BENEFICIS DE L'ARRIBADA D'INTERNET A LES REDACCIONS

rio.es, que des d'un primer moment van apostar per un model de subscripció de pagament, combinant-lo, això sí, amb els ingressos de la publicitat.

EL ROL DEL PERIODISTA

En aquest context, Internet ha permès crear projectes periodístics més modestos, alguns fins i tot de nínxol, i explorar nous tipus de continguts, com els vídeos a YouTube, els directes de Twitch, els pòdcasts,

etc. Per a alguns, però, no és tot tan positiu. "La tecnologia ho fa tot més ràpid, però també més superficial", denuncia Giró.

Amb el temps, però, bona part dels mitjans digitals i creadors de continguts periodístics en línia han reivindicat el bon periodisme a còpia d'exclusives, investigacions i iniciatives premiades. La credibilitat ha

deixat d'estar en entredit al digital, tal com publicava aquesta revista al setembre del 2002, concretament al seu número 111.

Sigui com sigui, el nou món digital ha fet reflexionar sobre el rol que ha de tenir el periodista, sobretot en els darrers anys, amb l'aparició de les xarxes socials, però també des de finals dels anys noranta amb els blocs i la secció de comentaris dels diaris. En el context de l'escàndol Lewinsky dels EUA, a finals del 1998, Karma Peiró

publicava un reportatge en aquesta revista en què destacava el fet que, via Internet, s'havien pogut seguir en directe les rodes de premsa de la investigació. "El més significatiu no van ser les declaracions, sinó que per primera vegada milions de persones obtenien informació de primera mà sense cap mena de filtre", destacava aquesta experta del món digital.

Després de tot plegat, quin paper té ara, el periodista? Per a Vicent Partal és "una

encara que considera que "els aspectes positius estan molt per damunt dels negatius". El director de *VilaWeb* també argumenta que "és evident que ha canviat la manera de fer periodisme, no el fet que som periodistes".

DE FACEBOOK A CHATGPT

Tot i que sembli mentida, les xarxes socials no han estat, com aparenten avui dia, tan disruptives per al periodisme de les darreres dècades com ho van ser l'ordinador i Internet. Malgrat això, CAPÇALERA ha reflectit, des dels seus inicis, els dubtes sobre com els mitjans havien d'entrar en aquest entorn. "El periodisme digital no espera" era el títol d'un reportatge de Lina María Aguirre, que va veure la llum la primavera del 2007, en què ja parlava de Facebook com una

KARMA PEIRÓ ESCRIVIA, EL 1999, SOBRE LA "PROGRAMACIÓ A LA CARTA" DE LES RÀDIOS. ERA EL GERMEN DELS ACTUALS PÒDCASTS

qüestió delicada", però celebra que la Xarxa hagi posat fi a la censura. "Internet ha portat coses dolentes que aleshores no esperàvem, com la premsa de partit o la desinformació d'algunes xarxes", lamenta,

PREDICCIONS ERRÒNIES

Al setembre del 2002, CAPÇALERA recordava que "Bill Gates havia predit l'any 1998 que, amb l'arribada del nou mil·lenni, desapareixerien els diaris i les revistes en paper". A l'article també es feia referència a *La Estrella Digital*, un dels primers mitjans digitals a Espanya, que es promocionava a la televisió amb una frase provocadora: "Moltes gràcies per 200 anys de periodisme escrit i adieu". El 2010, aquest mitjà presentava un ERO i acomiadava disset dels divuit treballadors i, tot i que encara existeix, el seu rol és residual. En canvi, als quioscs, malgrat la davallada de vendes, encara hi ha diaris en paper.

1999

PÒDCAST

Quan ni tan sols s'anomenava *pòdcast*, el 1999 -al número 97 de CAPÇALERA- Karma Peiró ja escrivia sobre la "programació a la carta" de les ràdios.

2004

XARXES SOCIALS

Nascuda el 2004, Facebook va agafar tanta volada que al número 137 de la revista Lina María Aguirre es preguntava què havien de fer els mitjans a les xarxes socials.

2011

TAULETA

L'any 2011, els *smartphones* es van consolidar en el mercat i la incipient tauleta també es va convertir en un dispositiu per informar-se, tal com s'explicava al número 153.

1995

CD-ROM

L'any 1995, també es va produir el traspàs de la documentació i arxiu dels mitjans a un nou element: el CD-ROM, com es detallava al número 62.

1998

GOOGLE

Al setembre del 1998 apareixia Google i s'imposava a Yahoo com a principal cercador, una mina d'informació, tal com s'explicava al número 78. Aquell any, al número 84, el titular de portada era ben eloqüent: "Els periodistes que fan servir Internet per a la seva feina".

2012

TDT

L'any 2012, el número 155 de la revista dedicava un dossier a l'àmplia oferta televisiva (més de 70 canals) derivada de la TDT a Espanya.

2018

YOUTUBE

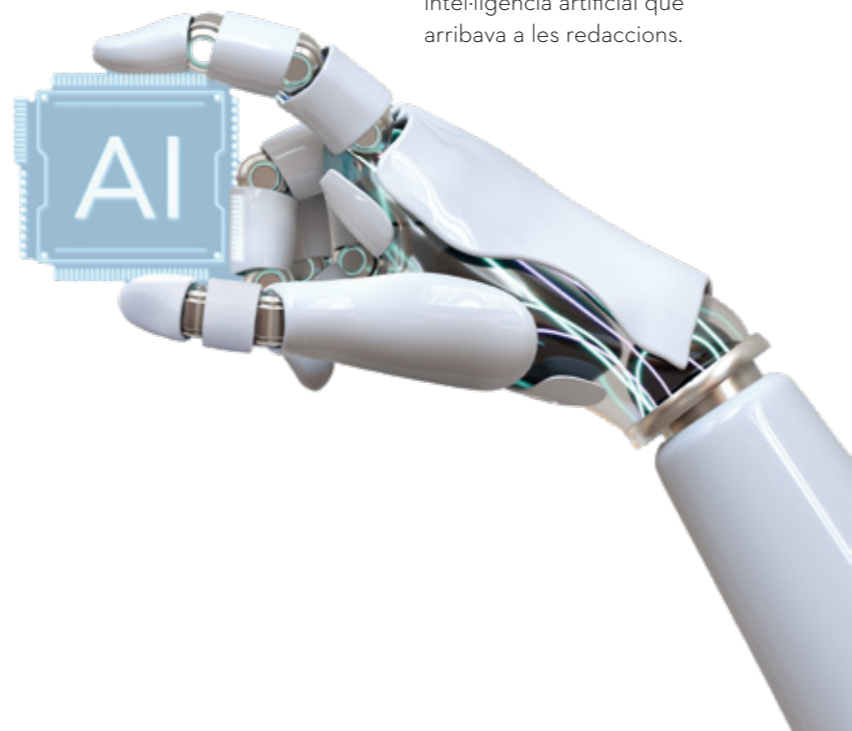
Vint anys després de la seva creació, Marta Alemany mostrava al número 179, el 2018, diferents casos d'èxit periodístic a la Xarxa, com era el cas de YouTube.

2014

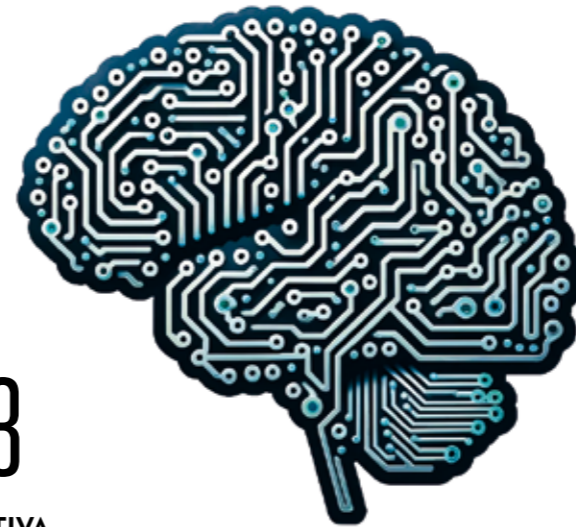
MOJO

Laura Saula escrivia, al número 164, a mitjan 2014, el primer article de CAPÇALERA sobre el MoJo, el periodisme mòbil.

IA

El 2014, al número 165, Jordi Rovira parlava en un article ("Que venen els robots!") sobre la incipient intel·ligència artificial que arribava a les redaccions.

2023

IA GENERATIVA

Al juny del 2023, al número 193 de la revista, Susana Pérez-Soler aborda els reptes que implica la IA generativa, amb el ChatGPT, per a la professió.

nova xarxa social a través de la qual els mitjans interactuaven amb uns usuaris que també creaven contingut.

Dos anys més tard, Sonia Ortiz escrivia al número 146 que Espanya ja era el país europeu amb més usuaris de xarxes socials (76% dels internautes). Així, els principals mitjans ja les veien com la millor manera de fer arribar els titulars i per "saber en tot moment què agrada més i què genera debat", tal com expressava Enric Sierra,

aleshores responsable de l'edició digital de *La Vanguardia*.

Si bé l'any 2012 tenir presència activa a les xarxes socials ja no era opcional per als periodistes i els mitjans, només dos anys després la revista encetava un altre debat que enllaça fins als nostres dies: l'arribada de la intel·ligència artificial a les redaccions. El 2014, Jordi Rovira ja esmentava exemples de mitjans que empraven aquesta tecnologia per redactar

2024

TIKTOK

La darrera xarxa social de moda, sobretot entre els joves, també és una eina per informar i informar-se, com explica Francesc Ponsa al número 198, publicat el 2024.

informació mecànica, com previsions meteorològiques o resultats esportius. Tot i que no era encara una IA generativa com la de ChatGPT, n'hi va haver prou per entendre que el debat sobre si substituirà els periodistes estava sobre la taula. "La IA serà un canvi encara més gran que tots els anteriors", anuncia Vicent Partal. I si ens queda una cosa clara dels anteriors 199 números de CAPÇALERA és que val més no dubtar de la paraula d'aquest visionari del periodisme digital. Ç

UN ARTICLE DEL 2014 ("QUE VENEN ELS ROBOTS!") JA ADVERTIA DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL ALS MITJANS. DES DE LLAVORS, NO HA DEIXAT DE CRÉIXER

EL SECTOR MÉS DINÀMIC

La comunicació corporativa s'ha convertit en principal nínxol d'ocupació dels periodistes catalans

TEXT ELISABET CARVAJAL

En les darreres quatre dècades, l'evolució de la comunicació corporativa a Catalunya no es pot entendre sense molts periodistes que han anat a treballar en aquest àmbit. Aquesta tendència s'ha consolidat com una de les grans transformacions estructurals del sector de la comunicació a casa nostra, integrant la mirada periodística en els espais de decisió estratègica de les organitzacions. Ja sigui treballant en gabinets de premsa, com a consultors o directors de comunicació o gestors de continguts digitals, aquests professionals han liderat el canvi gràcies a habilitats com l'anàlisi crítica, la capacitat narrativa o la sensibilitat pel context social.

La comunicació corporativa moderna a Catalunya ha experimentat un creixement extraordinari des dels anys vuitanta fins avui. En aquest temps, la figura del periodista ha estat medular en organitzacions públiques i privades. Estudis recents estimen que a Espanya prop de dos de cada cinc periodistes en actiu treballen en gabinets de premsa o departaments de comunicació.

Aquesta dada està en sintonia amb informes i estudis sectorials que ratifiquen allò que ja és evident: la proporció de periodistes que treballen en mitjans ha anat disminuint en benefici d'aquells que ho fan en gabinets de comunicació, agències, empreses o administracions públiques. D'acord amb les tendències indicades, s'estima que entre 1.700 i 1.800 periodistes catalans estan treballant en la comunicació corporativa com a caps de premsa, directors o consultors de comunicació o gestors de continguts digitals.

N'és la prova que, en una enquesta a gairebé 300 periodistes col·legiats que es va publicar a CAPÇALERA al febrer del 2023, el 28% dels participants van assegurar que treballaven en la comunicació corporativa, dada que la situava com l'àmbit de més ocupació. En segon lloc, el 25% es dedica a la premsa escrita i, a continuació, el 17%, a la ràdio i el 13%, a la televisió.

La resta treballava en la docència o en altres camps professionals.

Tot i que la transició de molts professionals de la informació cap a la comunicació corporativa s'explica, en bona part, per la precarietat laboral als mitjans tradicionals, val a dir que aquest sector ha guanyat prestigi i reconeixement i s'ha situat en la primera línia de la gestió empresarial. De

ELS AJUNTAMENTS, A PARTIR DEL 1979, I MOLTES EMPRESSES ALS ANYS VUITANTA VAN IMPULSAR AQUEST TIPUS DE COMUNICACIÓ

la mateixa manera, cal reconèixer que els periodistes tenen un paper destacat en la construcció moderna de la comunicació corporativa i el seu desenvolupament.

L'INICI DE TOT PLEGAT

Amb la restauració democràtica als ajuntaments, a partir del 1979 arrencava una nova etapa en la comunicació pública. Als vuitanta, molts consistoris van començar a crear gabinets de premsa per informar la ciutadania i gestionar les relacions amb els mitjans.

Els periodistes van ser peces essencials en la construcció d'aquests primers anys de la comunicació pública i institucional.

La seva funció era tant explicar l'acció de govern com generar transparència. En aquest context, és important destacar el paper de l'Associació Catalana d'Informadors de l'Administració Local (ACIAL), pionera a fer valdre la figura del periodista de fonts institucionals.

D'altra banda, en paral·lel, als anys vuitanta, en un context d'obertura econòmica i democràtica, les empreses catalanes també començaven a prendre consciència de la necessitat de gestionar la seva imatge. Es creaven les

primeres agències catalanes dedicades a les relacions públiques i l'assessorament en comunicació.

Toni Brunet, en actiu des del 1987 i actual consultor sènior d'affers públics i corporatius, recorda aquells inicis. "M'incorporava al món de la comunicació ara fa trenta-nou anys, quan era un concepte que no generava confort. Publicitat i comunicació tenien metodologies diferents. Sense renegar dels bons professionals de les relacions públiques, calia evolucionar cap a un enfocament integrat de la gestió de la comunicació. I és en aquest procés d'evolució que la comunicació passa a formar part de l'estratègia de la direcció", assegura.

UN VIATGE EN EL TEMPS

La comunicació corporativa, cada cop més important

El 1993, CAPÇALERA publicava un reportatge sobre l'augment de la comunicació corporativa a Catalunya. "La proliferació dels anomenats *gabinets de premsa* en els darrers quinze anys a Catalunya és un fenomen comunicatiu que no podrà ser oblidat en cap manual d'història dels mitjans de comunicació de Catalunya", escrivia el seu autor, Joan Francesc Cànovas. A continuació, proposem un viatge en el temps a partir d'una sèrie de dades i femèrides que expliquen l'evolució d'aquest sector.

Foto: Laura Guerrero

1993

CÀRRECS DE CONFIANÇA I FUNCIONARIS

Al novembre del 1993, CAPÇALERA publicava els resultats d'una enquesta a seixanta gabinets de premsa catalans, elaborada per l'Associació Catalana d'Informadors de l'Administració Local (ACIAL) amb motiu del segon Congrés de Periodistes Catalans. Segons l'enquesta, el 45% dels professionals dels gabinets institucionals eren càrrecs de confiança política i el 25%, funcionaris de carrera. Menys de la meitat dels treballadors dels gabinets de comunicació –el 42%– eren llicenciats en Ciències de la Informació, mentre que el 23% eren administratius, amb titulació o sense.

1979

EL PRIMER BUTLLETÍ

El 15 de juny del 1979 va sortir el primer número del butlletí municipal de Santa Coloma de Gramenet, pioner a l'Estat espanyol. Inicialment, era una publicació setmanal de quatre pàgines que informava de la gestió municipal i recollia una àmplia agenda d'activitats ciutadanes.

1989

ELS AJUNTAMENTS S'ACTIVEN

A finals dels setanta, amb l'arribada de la democràcia, molts ajuntaments catalans van crear gabinets de premsa. Al número 8 de CAPÇALERA, del desembre del 1989, un article amb dades de l'*Anuari del Centre Internacional de Premsa* assegurava que el 12% dels consistoris catalans ja disposava de butlletins d'informació.

1995

EL CREIXEMENT QUE S'ACOSTAVA

Segons dues enquestes de Demoscopia i DirCom de l'any 1995, publicades en el seu moment a CAPÇALERA i elaborades entre empresaris i periodistes de Madrid i Barcelona, el 70% de les empreses opinava que en un futur pròxim augmentaria la necessitat d'oferir informació a l'opinió pública.

1997

CONTENTS AMB EL SOU, PERÒ POC RECONEGUTS

Segons una enquesta de l'Associació Catalana d'Informadors de l'Administració Local (ACIAL), presentada a finals del 1997 i publicada a CAPÇALERA, els periodistes dels gabinets de premsa dels ajuntaments, tot i sentir-se ben remunerats, tenien una baixa autoestima, ja que estaven insatisfets per la manca de reconeixement de la seva feina, tant per part del consistori com dels seus col·legues. Tot i això, el 68% no volien canviar de lloc de feina.

Foto: Laura Guerrero

VII Congrés de Periodistes de Catalunya

Apunta't la data 📅 8:28

7 i 8 de novembre del 2025 8:28

Al CaixaForum Barcelona 8:28

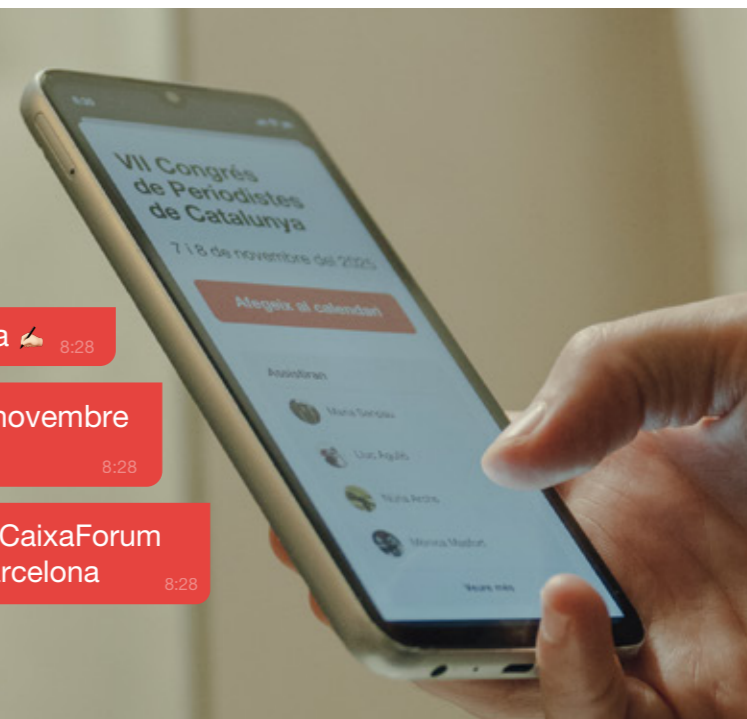

Foto: CPC

2009 UN DOCUMENT PIONER

El 26 de febrer del 2009, el Col·legi de Periodistes va presentar el *Manual de bones pràctiques per als gabinets de premsa*. Aquest document, elaborat per la Comissió de Gabinets de Comunicació del Col·legi, era un document pioner, ja que no hi havia cap precedent a Europa d'un document similar.

PREMIS AMB RECORREGUT

A més del *Manual de bones pràctiques per als gabinets de premsa*, el 2009 el Col·legi va instituir els Premis de Comunicació Corporativa, de periodicitat anual i que tenien com a referència l'esmentat manual. Els guardons, que enguany arriben a la 15a edició, acabarien portant el nom de Pilar Casanova, periodista responsable del Grup de Treball de Gabinets de Comunicació del Col·legi i que va morir el 2016 als 59 anys.

Foto: CPC

Brunet, que ha treballat com a directiu en empreses del sector químic i farmacèutic, del d'infraestructures viàries i del de les telecomunicacions, té molt present com ha tingut lloc aquesta transició. "A finals dels vuitanta i noranta, teníem uns pares

Una altra veu autoritzada a l'hora de valorar l'evolució del sector és el veterà periodista i advocat Toni Rodríguez, que va fundar l'empresa Intermèdia l'any 1990, després d'una extensa trajectòria en mitjans de comunicació com *El Correo Catalán* i TVE, entre

d'altres, i d'haver estat guardonat, el 1986, amb el Premi de Periodisme Ciutat de Barcelona. Intermèdia és actual-

ment un referent amb trenta-cinc anys d'història. "Tots som periodistes: tant els dels mitjans com els que exerceixen en comunicació corporativa. Tots busquem la informació, la contrastem, la processem i la transmetem", assegura.

El 1992, els Jocs Olímpics de Barcelona van suposar un punt d'inflexió que acceleraria el desenvolupament de la comunicació corporativa en un sentit modern i professionalitzat. El Comitè Organitzador dels Jocs desplegava una estratègia de comunicació global basada en la gestió dels mitjans internacionals, el màrqueting institucional i el patrocini corporatiu. Barcelona es projectava, doncs, com a marca, i empreses públiques i privades van aprendre el que representava la comunicació d'impacte.

Tres anys després, el 1995, ja s'entreveia l'impacte d'aquest esdeveniment, que impulsava un canvi de paradigma, amb una nova generació de professionals i d'agències i, sobretot, amb moltes

2017 MENYS PRECARIETAT

El 2017, una enquesta entre 270 col·legiats elaborada pel *Report.cat*, setmanari del Col·legi de Periodistes, assegurava que el 71% dels periodistes que treballaven a mitjans de comunicació consideraven la seva situació com a precària, mentre que entre els professionals de la comunicació corporativa aquest sentiment baixava fins al 33%. Segons l'enquesta, el sou mitjà dels que exercien als mitjans oscil·lava entre els 900 i els 1.800 euros mensuals, mentre que en l'àmbit de la comunicació corporativa es guanyava entre 1.200 i 2.500 euros.

possibilitats de creixement. Segons dues enquestes d'aquell any entre empresaris

A PARTIR DE L'ANY 2000, LA CONSTRUCCIÓ I LA DEFENSA DE LA REPUTACIÓ PASSARIEN A SER ELEMENTS CENTRALS DEL SECTOR

i periodistes de Madrid i Barcelona, a càrrec de Demoscopia i DirCom –totes dues publicades a CAPÇALERA–, el 70% de les empreses augurava que en un futur pròxim augmentaria la necessitat d'oferir informació a l'opinió pública.

En aquests estudis es destacava que "generar, processar i transmetre informació són tasques que ocupen bona part de la

vida de l'empresa actual". Malgrat això, en aquests estudis es reconeixia que a

Espanya encara faltava un coneixement profund sobre comunicació empresarial, tot i que també es feia evident que la comunicació

començava a formar part de l'estratègia corporativa.

D'altra banda, en aquelles mateixes dates, un treball que va ser encarregat per la firma Atkinson y Asociados, sobre la base d'un total de 323 entrevistes (a 100 periodistes d'economia i a 223 directius d'empreses), mostrava que les relacions entre empreses i mitjans de comunicació

especialitzats en economia ja eren cada cop més estretes.

A partir de l'any 2000, intangibles com la construcció i la defensa de la reputació passarien a ser elements centrals de la comunicació corporativa, juntament amb la cultura organitzativa. Aquesta funció comunicativa esdevindria estratègica i tindria un lligam estret amb els òrgans de direcció, al mateix nivell que altres àrees essencials.

L'IMPULS DE LA DIGITALITZACIÓ

L'any 2005 arrencava un altre moment de gran transformació amb l'arribada d'Internet, la creixent digitalització i les xarxes socials. La nova realitat tecnològica

2019

UNA CITA IMPRESCINDIBLE

El 28 de novembre de 2019 va tenir lloc la primera Jornada de Comunicació Corporativa, organitzada pel Col·legi de Periodistes i Dircom Catalunya. El 2024 ja es va celebrar la sisena edició del que ja s'ha convertit en tot un referent per als professionals del sector.

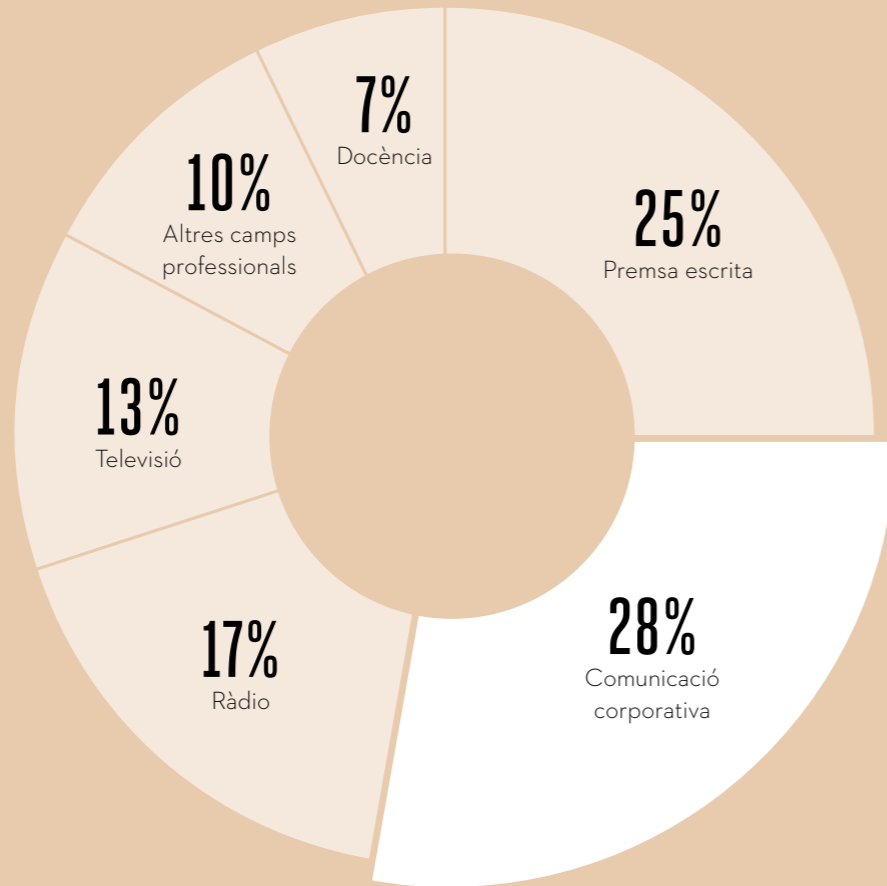

Foto: CPC

EN PRIMER LLOC

Més d'una quarta part dels periodistes catalans es dediquen a la comunicació corporativa

El 2023, una enquesta del Col·legi de Periodistes entre quasi 300 col·legiats, que es va publicar a CAPÇALERA, deixava clar que la comunicació corporativa era el sector que ocupava el grup més nombrós de professionals. Aquesta era la segmentació per àmbits:

es traduïa en l'ús dels mitjans propis (webs, blogs, xarxes socials) i en la necessitat de gestionar la reputació digital i les crisis en línia. En aquest nou context, els professionals del periodisme tornaven a tenir un nou camp per recórrer.

Pocs anys després, el 2009, amb la creació del *Manual de bones pràctiques per als gabinets de premsa* i dels Premis de Comunicació Corporativa, el Col·legi de Periodistes reforçava aquest col·lectiu integrant-lo dins la professió periodística amb plens drets i deures, incloent-lo en les activitats formatives, els codis deontològics, i les estructures col·legials.

Cada cop més reconeguda i amb molts professionals de la informació ocupant càrrecs importants dins del sector, la comunicació pública ha viscut tota una sèrie d'avenços importants. Així, les administracions han digitalitzat les seves comunicacions, han creat portals de transparència i han obert xarxes socials institucionals. També, en l'àmbit públic, s'han refermat els valors de la transparència, la participació i la proximitat. Tots aquests aspectes consoliden el perfil professional del periodista.

En l'àmbit privat, l'evolució del sector també ha estat molt important. Brunet apunta que, en els darrers deu anys, la tendència emergent a casa nostra en

les àrees de comunicació corporativa de les grans empreses i les companyies cotitzades ha estat la incorporació de l'àrea d'Afers Públics, el seu àmbit d'es-

A ESPANYA, PROP DE DOS DE CADA CINC PERIODISTES EN ACTIU TREBALLEN EN GABINETS DE PREMSA O DEPARTAMENTS DE COMUNICACIÓ

pecialització. "Parlem de fer lobby en el sentit anglosaxó. És a dir, la gestió amb les administracions públiques. Es tracta de mantenir una política proactiva de relació i influència amb els decisors de la cosa pública, aquells que creen l'àmbit regulador en què les empreses es desenvolupen", explica aquest consultor sènior d'affers públics i corporatius.

De la seva col·laboració amb periodistes de les àrees de comunicació corporativa Brunet destaca "la tècnica molt rellevant de comunicació i la capacitat per transformar temes complexos en una narrativa que cada públic pugui entendre". Amb tot, adverteix que "el periodista ha de tenir en compte que cal preparar-se per defensar els punts de vista de l'empresa, des d'una perspectiva ètica. Si estàs en una organització, no només pots ser periodista, cal que entenguis el marc mental de l'organització per a la qual estàs treballant i preparar-te".

Per la seva banda, Rodríguez admet que en aquests anys han passat per alts i baixos, tot i que recorda casos d'èxit com el de l'empresari Antoni Negre a la campanya a la presidència de la Cambra de Comerç de Barcelona. Va ser a l'abril del 1991, quan Intermèdia no tenia ni mig any de vida.

O posteriorment, el 2003, la campanya de Joan Laporta a les eleccions del Barça d'aquell mateix any. En aquestes feines, com en tantes altres, a Rodríguez li ha servit, i molt, ser un professional de la comunicació. "Com a periodista, sempre m'he preguntat: 'Què hi ha al darrere de tot això?' Per a mi, aquesta és la pregunta clau del periodisme. I m'ha servit també per enfocar les estratègies de comunicació", afegeix.

En els últims anys, la pandèmia de COVID-19 ha estat un altre dels punts d'inflexió que ha viscut el sector. Aquells mesos estranys i excepcionals, amb milions de persones confinades a casa seva, va accelerar com mai l'ús de la comunicació interna i la cultura corporativa. Un darrer impuls, doncs, a un àmbit que des de finals dels anys setanta no ha deixat de créixer i que actualment s'ha convertit, innegablement, en un dels principals nínxols d'ocupació de la professió periodística a casa nostra. Ç

Report.cat

El setmanari del Col·legi de Periodistes de Catalunya

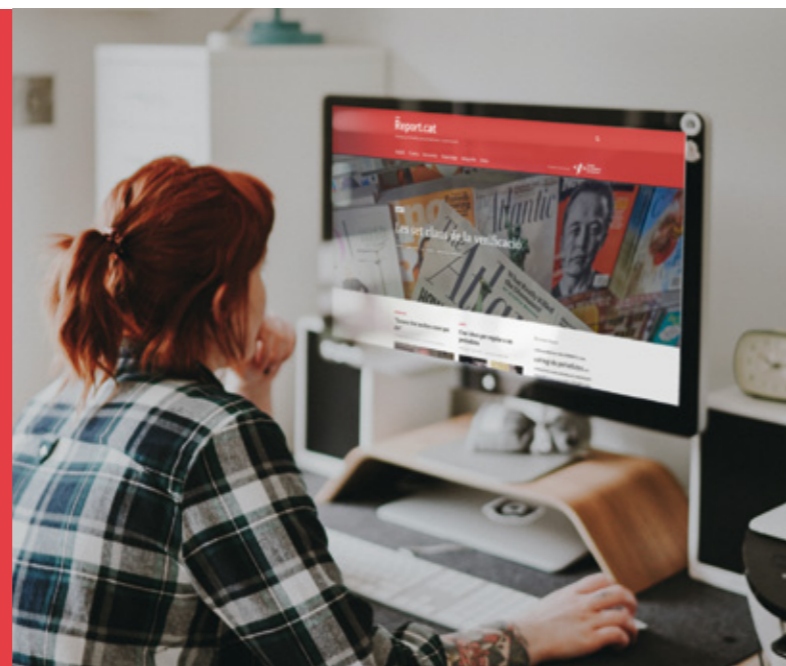
Vols participar-hi?

Aquesta és la teva plataforma per a fer pràctiques i donar-te a conèixer. Un mitjà de referència del periodisme i la comunicació on tots els articles publicats són remunerats. I els millors del trimestre són publicats en aquesta mateixa revista: Capçalera!

Organitza:

Col·labora:

Gràcies als col·laboradors que fan possible la publicació d'aquest número de la revista Capçalera

Ja no som així

Les pel·lícules i sèries de ficció sovint parlen d'un periodisme que ha desaparegut

TEXT ALBERTO GÓMEZ

Els periodistes són sovint protagonistes de multitud de pel·lícules i sèries de ficció. Igual que els policies, donen molt de joc. N'hi ha hagut de molts tipus i CAPÇALERA n'ha parlat en diferents ocasions. Deu anys enrere, però, des de la revista ja s'advertia que, si bé la professió estava experimentant canvis realment importants, en el món del cinema encara es continuava mostrant un clixé idealista i ple d'heroisme de l'ofici que no es correspon amb el que passa en la realitat.

Quan un periodista surt avui de la seva redacció —de la qual segurament no s'ha pogut escapar en tot el dia—, arriba a casa, es posa una sèrie com *Intimidad* i contempla des del sofà escenes en què actors i actrius interpreten periodistes que fan preguntes, a les portes d'uns jutjats, als protagonistes d'un cas molt rellevant. Segurament, en aquell moment el periodista autèntic de seguida es pregunta per què no han assessorat la directora de la sèrie sobre com treballen els periodistes en situacions similars. O, tot i saber com ho fem, per què ens descriuen d'una manera tan diferent de com som en realitat.

Anant més enllà, la pregunta és: al llarg de la història, les pel·lícules i les sèries ens han retratat correctament? Han descrit l'evolució del periodisme? Mirant la pantalla gran (o, ara, la petita), a través d'escenes que recreen situacions periodístiques, podem observar com hem canviat?

“Falta explicar els temps actuals de la professió. Els de la mort del periodisme contemporani. Potser no hi ha ganes d'explicar-los, potser abans la imatge del periodista era més heroica i, per tant, era més susceptible d'acabar retratada en un guió”, assegura Isabel Vázquez, experta en cinema, guionista i professora, precisament de guió, a la Universitat Carlos III de Madrid. “El periodisme que es practica no es correspon amb les sèries o pel·lícules que hem vist fins ara amb periodistes com a protagonistes. I menys amb les

actuals. El periodista heroi, el que busca la veritat, el que mira de desemascarar el poder, el trobem a escenes filmades fa molt de temps”, afegeix.

Conxita Casanovas, periodista especialitzada en cinema d'Àfrica, apunta en el mateix sentit: “Ara, els redactors no surten de les redaccions a buscar les notícies. I en la majoria de pel·lícules i sèries

“EL PERIODISME QUE ES PRACTICA NO ES CORRESPON AMB LES SÈRIES O PEL·LÍCULES QUE HEM VIST FINS ARA” Isabel Vázquez, Universitat Carlos III

que s'han fet sobre nosaltres sempre són al carrer. La gran pel·lícula que reflecteixi el nostre periodisme està per fer”. Aquesta experta també expressa un desig al respecte: “Tant de bo l'arribi a fer alguna d'aquestes noves directores que han entrat amb tanta força al món del cinema”.

SOBRETOT, FANTASIA

Aquesta dissincronia entre la realitat i el que mostra el cinema no és nova. El 2015, al número 170 de CAPÇALERA, Toni de la Torre, director de *La finestra indiscreta* a Catalunya Ràdio, ja es referia a

BAJO EN CALORÍAS

SABOR ORIGINAL

¡Pruébalo!

Ahora disfruta del sabor de siempre solo en

fuze tea®

UN REFRESCO DE TÉ DE LA FAMILIA COCA-COLA®

aquesta diferència entre el periodisme que es practica de debò i el que veuen els espectadors. “La realitat diària de la majoria de periodistes no és material apte per fer una bona sèrie de televisió, senzillament perquè cap espectador aspiraria a ocupar el lloc del periodista”, assegurava en aquell reportatge que es titulava “De Lou Grant a *The Newsroom*”.

“ES POSA ÈMFASI EN LA PART EMOCIONANT DEL PERIODISME I NO EN LA CARA RUTINÀRIA I GRISA QUE TAMBÉ EXISTEIX” Toni de la Torre, Catalunya Ràdio

Segons De la Torre, a les pantalles sempre surt una part fantàsica de la professió. “La que atrau. I el que no hi surt és el que no se-dueix. Com passa a les pel·lícules de metges, policies, advocats o polítics. S’exagera, tot és excitant en tot moment. Es posa èmfasi en la part emocionant del periodisme i no en la cara rutinària i grisa que també existeix”, conclou ara que es compleixen deu anys d’aquell article. De fet, es fa difícil pensar que una sèrie, per exemple, inclogui un redactor durant una guàrdia avorrida en la qual no passa res.

Realment, si un fa un repàs de la llista extensa de sèries i pel·lícules que versen sobre el nostre ofici (o en les quals un dels protagonistes és periodista), es pot arribar a la conclusió que moltes, en certa manera, permeten explicar l’evolució del periodisme.

Han anat recreant, sovint sense voler-ho, com hem canviat i com han canviat les redaccions, on ja no es fuma ni sonen les tecles de les màquines d’escriure. Però, a la vegada, els experts consultats conclouen que no expliquen l’estat actual del periodisme.

“La precarietat actual no hi surt. Hi ha una gran diferència entre l’ofici real i el que veiem a les pantalles”, insisteix Casanovas. “A *Spotlight*, per exemple, em sorprèn el marge de temps que tenen per publicar una notícia. O la quantitat de vols que agafen per anar darrere la notícia i la facilitat amb la qual els agafen. Això no passa a cap redacció”, afegeix la també directora del BCN Film Fest. “El problema és que abans, a la societat, hi havia una millor imatge de la professió. Es creia en un periodista vocacional, amb moral, que buscava la notícia per sobre de tot. I ara hi ha una desconfiança absoluta i completa. Les *fake news* o treballar segons els interessos del propietari del mitjà fan que ara la gent no veneri la figura del periodista”, es lamenta.

FEMINISME A LES REDACCIONS

L’evolució de les periodistes en el si de les redaccions també és un altre punt d’inflexió que han analitzat els experts en cinema consultats. Tal com recollia Tomás Delclós al número 157 de CAPÇALERA, l’any 2012, les pel·lícules i sèries han reflectit des de sempre que les dones poden i volen exercir la professió tal com ho fan els homes. L’any 1940, a *La venjança de Frank James*, dirigida per Fritz Lang, l’actriu Gene Tierney, que interpreta la filla de

En pàgines anteriors, Russell Crowe a *L’ombra del poder* (2009). A dalt, un fotograma d’*Els arxius del Pentàgon* (2017), de Steven Spielberg.

LES MILLORS 200 PEL·LÍCULES AMB PERIODISTES

El web Periodistasenelcine.com recull més de 3.000 cintes en les quals, d'una manera o una altra, es parla dels professionals de la informació.

Als que els agraden les pel·lícules protagonitzades per periodistes han de conèixer Periodistasenelcine.com, un portal elaborat pels periodistes argentins Manuel Barrientos i Federico Poore.

Fruit de cinc anys de feina, es va presentar el 2023 i ja compta amb una base de dades de més de 3.200 títols -i continua creixent- que, des del cine mut fins avui, d'una manera o una altra, inclouen el periodisme en la seva trama. A més, un cer-

cador permet filtrar-los per any, director, país, repartiment, premis i, fins i tot, pel grau de presència del periodisme en el film.

A més, arran d'una enquesta elaborada l'any passat a 463 periodistes, cineastes, crítics, actors i actrius i escriptors de més de vint països, compta amb un rànquing de les 200 pel·lícules fonamentals sobre l'ofici que, a continuació, publiquem íntegre.*

1. Ciutadà Kane
Citizen Kane (1941)
Orson Welles (EUA)

2. Tots els homes del president
All the President's Men (1976)
Alan J. Pakula (EUA)

3. Spotlight
Spotlight (2015)
Tom McCarthy (EUA)

4. Els arxius del Pentàgon
The Post (2017)
Steven Spielberg (EUA)

5. La dolce vita
La dolce vita (1960)
Federico Fellini (Itàlia)

6. Network
Network (1976)
Sidney Lumet (EUA)

7. Zodiac
Zodiac (2007)
David Fincher (EUA)

8. Bona nit i bona sort
Good Night, and Good Luck (2005)
George Clooney (EUA)

9. El desafiament: Frost contra Nixon
Frost/Nixon (2008)
Ron Howard (EUA, Regne Unit, França)

10. Ciudad de Dios
Cidade de Deus (2002)
Fernando Meirelles, Kátia Lund (Brasil, França, EUA)

11. Gairebé famosos
Almost Famous (2000)
Cameron Crowe (EUA)

12. El crepuscle dels déus
Sunset Boulevard (1950)
Billy Wilder (EUA)

13. El dilema
The Insider (1999)
Michael Mann (EUA)

14. Z
Z (1969)
Costa-Gavras (França, Algèria)

15. Blow Up
Blow Up (1966)
Michelangelo Antonioni (Regne Unit, Itàlia)

16. Desaparegut
Missing (1982)
Costa-Gavras (EUA, Mèxic)

17. L'any que vam viure perillosament
The Year of Living Dangerously (1982)
Peter Weir (Austràlia)

18. Primera plana
The Front Page (1974)
Billy Wilder (EUA)

19. La cortina de fum
Wag the Dog (1997)
Barry Levinson (EUA)

20. Lluna nova
His Girl Friday (1940)
Howard Hawks (EUA)

21. The Paper: detrás de la noticia
The Paper (1994)
Ron Howard (EUA)

22. Salvador
Salvador (1986)
Oliver Stone (EUA, Mèxic)

23. Atrapat en el temps
Groundhog Day (1993)
Harold Ramis (EUA)

24. El gran carnaval
Ace in the Hole (1951)
Billy Wilder (EUA)

25. L'informe Pelicà
The Pelican Brief (1993)
Alan J. Pakula (EUA)

26. L.A. Confidential
L.A. Confidential (1997)
Curtis Hanson (EUA)

27. Al filo de la noticia
Broadcast News (1987)
James L. Brooks (EUA)

28. L'home que va matar Liberty Valance
The Man Who Shot Liberty Valance (1962)
John Ford (EUA)

29. Sucedió una noche
It Happened One Night (1934)
Frank Capra (EUA)

30. Abril
Aprile (1998)
Nanni Moretti (Itàlia)

31. Una jornada particular
Una giornata particolare (1997)
Ettore Scola (Itàlia, Canadà)

32. Solos en la madrugada
Solos en la madrugada (1978)
José Luis Garci (Espanya)

33. Nightcrawler
Nightcrawler (2014)
Dan Gilroy (EUA)

34. El reporter
Anchorman: The Legend of Ron Burgundy (2004)
Adam McKay (EUA)

35. Rojos
Reds (1981)
Warren Beatty (EUA)

36. Els crits del silenci
The Killing Fields (1984)
Roland Joffé (EUA, Regne Unit, Cambodja)

37. El diable es vesteix de Prada
The Devil Wears Prada (2006)
David Frankel (EUA)

38. Borat
Borat (2006)
Larry Charles (EUA)

39. Nascuts per matar
Natural Born Killers (1994)
Oliver Stone (EUA)

40. La crònica francesa
The French Dispatch (2021)
Wes Anderson (EUA, França)

41. Sostiene Pereira
Sostiene Pereira (1995)
Roberto Faenza (Itàlia, Portugal, França)

42. Pajarito Gómez
Pajarito Gómez (1965)
Rodolfo Khun (Argentina)

43. El cameraman
The Cameraman (1928)
Edward Sedgwick, Buster Keaton (EUA)

44. Al final de l'escapada
À bout de souffle (1960)
Jean-Luc Godard (França)

45. A sang freda
In Cold Blood (1967)
Richard Brooks (EUA)

46. Enviat especial
Foreign Correspondent (1940)
Alfred Hitchcock (Regne Unit, EUA)

47. Tot sobre Eva
All About Eve (1950)
Joseph L. Mankiewicz (EUA)

48. Scoop
Scoop (2006)
Woody Allen (Regne Unit, EUA)

49. Laura
Laura (1944)
Otto Preminger (EUA)

50. L'ombra del poder
State of Play (2009)
Kevin Macdonald (EUA, Regne Unit)

51. El reporter
Professione: reporter (1975)
Michelangelo Antonioni (Itàlia, França, Espanya)

52. Tot per un somni
To Die For (1995)
Gus Van Sant (EUA)

53. Tierra en trance
Terra em Transe (1967)
Glauber Rocha (Brasil)

54. L'escàndol
Bombshell (2019)
Jay Roach (EUA)

55. El mismo amor, la misma lluvia
El mismo amor, la misma lluvia (2000)
Juan José Campanella (Argentina, EUA)

56. Sota el foc
Under Fire (1983)
Roger Spottiswoode (EUA, Mèxic, Nicaragua)

57. Los tallos amargos
Los tallos amargos (1956)
Fernando Ayala (Argentina)

58. Superman
Superman (1978)
Richard Donner (EUA)

59. Kika
Kika (1993)
Pedro Almodóvar (Espanya)

1930-1970

HISTÒRIES AMB GRANS REDACCIONS

Al cinema clàssic hi ha molts periodistes. “A mitjans del segle XX apareixen moltes pel·lícules que mostren el millor moment de la professió, amb grans redaccions i periodistes ben pagats”, explica Federico Poore. Són films com *El reloj asesino* (1948), *Gentleman's Agreement* (1947) o *Call Northside 777* (1948). D'altra banda, Poore recorda que en moltes pel·lícules -sobretot comèdies- de mitjans dels anys trenta “surten dones periodistes que competeixen professionalment amb els homes”. Aquest rol desapareixerà amb la Segona Guerra Mundial, quan s'imposa la figura del reporter de guerra, protagonitzada per homes.

1970-1980

L'AUGE DEL PERIODISME HEROIC

Les pel·lícules dels setanta continuen mostrant grans redaccions, però les històries van més enllà. “És la dècada del Watergate, del periodisme heroic contemporani als Estats Units”, afirma Manuel Barrientos. El film *Tots els homes del president* (1976), amb Robert Redford i Dustin Hoffman, que narra la investigació que faria caure Nixon, és el cim d'aquesta figura. Un rol que a finals dels setanta comencen a protagonitzar algunes dones, com Jane Fonda a *La síndrome de la Xina* (1979). En paral·lel al periodisme heroic, també hi ha cintes molt crítiques amb la professió, com *Network* (1976).

1980-1990

LA PROFESSIÓ, AL TERCER MÓN

En la dècada dels vuitanta es manté la figura del periodisme heroic, però es trasllada al Tercer Món. Als Estats Units, país immers en la “revolució conservadora” de Ronald Reagan, es prefereix que els periodistes cinematogràfics cobreixin conflictes ben lluny. “És com si diguessin ‘vull periodistes heroics, però no al meu país’”,

60. Mad City
Mad City (1997)
Costa-Gavras (EUA)

61. Caballero sin espada
Mr. Smith Goes to Washington (1939)
Frank Capra (EUA)

62. Velvet Goldmine
Velvet Goldmine (1998)
Todd Haynes (Regne Unit, EUA)

63. Xantatge a Broadway
Sweet Smell of Success (1957)
Alexander Mackendrick (EUA)

64. Corredor sin retorno
Shock Corridor (1962)
Samuel Fuller (EUA)

65. Alicia en las ciudades
Alice in den Städten (1974)
Wim Wenders (Alemanya Federal, Països Baixos, França)

66. Primera plana
The Front Page (1931)
Lewis Milestone (EUA)

67. El último testigo
The Parallax View (1974)
Alan J. Pakula (EUA)

68. El amor es una mujer gorda
El amor es una mujer gorda (1987)
Alejandro Agresti (Argentina, Països Baixos)

69. Bienvenidos a Sarajevo
Welcome to Sarajevo (1997)
Michael Winterbottom (Regne Unit, Bòsnia i Hercegovina, França)

70. Execució imminent
True Crime (1999)
Clint Eastwood (EUA)

71. Capote
Capote (2005)
Bennett Miller (EUA)

72. Historias de Filadelfia
The Philadelphia Story (1940)
George Cukor (EUA)

73. Vacances a Roma
Roman Holiday (1953)
William Wyler (EUA, Itàlia)

74. Spider-Man
Spider-Man (2002)
Sam Raimi (EUA)

75. Escándalo
Shûbun (1950)
Akira Kurosawa (Japó)

76. Philomena
Philomena (2013)
Stephen Frears (Regne Unit, EUA)

77. Holy Spider
Holy Spider (2022)
Ali Abbasi (Dinamarca, Iran, França)

78. El preu de la veritat
Shattered Glass (2003)
Billy Ray (EUA)

79. El poder de una lágrima
The Power of the Press (1928)
Frank Capra (EUA)

80. L'home del carrer
Meet John Doe (1941)
Frank Capra (EUA)

81. El cuarto poder
Deadline - U.S.A. (1952)
Richard Brooks (EUA)

82. El político
All the King's Men (1949)
Robert Rossen (EUA)

83. Un rostro en la multitud
A Face in the Crowd (1957)
Elia Kazan (EUA)

84. La voz de la primera plana
Park Row (1952)
Samuel Fuller (EUA)

85. Tot va bé
Tout va bien (1972)
Jean-Luc Godard, Jean-Pierre Gorin (França, Itàlia)

86. Sense malícia
Absence of Malice (1981)
Sydney Pollack (EUA)

87. El demà no mor mai
Tomorrow Never Dies (1997)
Roger Spottiswoode (Regne Unit, EUA)

88. Tinta roja
Tinta roja (2000)
Francisco J. Lombardi (Perú, Espanya)

89. REC
[Rec] (2007)
Jaume Balagueró, Paco Plaza (Espanya)

90. Els idus de març
The Ides of March (2011)
George Clooney (EUA)

91. Betibú
Betibú (2014)
Miguel Cohan (Argentina)

92. Historia de lo oculto
Historia de lo oculto (2020)
Cristian Ponce (Argentina)

93. Los vampiros
Les vampires (1915)
Louis Feuillade (França)

94. La síndrome de la Xina
The China Syndrome (1979)
James Bridges (EUA)

95. Al descubierto
She Said (2022)
Maria Schrader (EUA, Regne Unit)

96. La mujer del año
Woman of the Year (1942)
George Stevens (EUA)

97. Territorio comanche
Territorio comanche (1997)
Gerardo Herrero (Espanya, Colòmbia, Argentina)

98. La dictadura perfecta
La dictadura perfecta (2014)
Luis Estrada (Mèxic)

99. Chicago
Chicago (1927)
Frank Urson (EUA)

100. Naufragos
Lifeboat (1944)
Alfred Hitchcock (EUA)

101. L'ansietat de Veronika Voss
Die Sehnsucht der Veronika Voss (1982)
Rainer Werner Fassbinder (Alemanya Federal)

102. Matar el missatger
Kill the Messenger (2014)
Michael Cuesta (EUA)

103. Más allá de la duda
Beyond a Reasonable Doubt (1956)
Fritz Lang (EUA)

104. La colonia penal
La colonia penal (1970)
Raúl Ruiz (Xile)

105. Secretos de Estado
Official Secrets (2019)
Gavin Hood (Regne Unit, EUA)

106. El estrangulador de Boston
Boston Strangler (2023)
Matt Ruskin (EUA)

107. Juegos de verano
Sommarlek (1951)
Ingmar Bergman (Suècia)

108. Más dura serà la caiguda
The Harder They Fall (1956)
Mark Robson (EUA)

109. Río, zona norte
Río, Zona Norte (1957)
Nelson Pereira dos Santos (Brasil)

110. El intruso
The Intruder (1962)
Roger Corman (EUA)

111. La ley de la frontera
La ley de la frontera (1995)
Adolfo Aristarain (Argentina, Espanya)

112. Història d'un crim
Infamous (2006)
Douglas McGrath (EUA)

113. El vampiro de la noche
The Night Stalker (1972)
John Llewellyn Moxey (EUA)

114. Dos hombres en Manhattan
Deux hommes dans Manhattan (1959)
Jean-Pierre Melville (França)

115. El somni de la meva vida
13 Going on 30 (2004)
Gary Winick (EUA)

116. Charlot, periodista
Making a Living (1914)
Henry Lehrman (EUA)

117. Ceniza al viento
Ceniza al viento (1942)
Luis Saslavsky (Argentina)

118. Reportaje
Reportaje (1953)
Emilio Fernández (Mèxic)

119. Perspectivas
Medium Cool (1969)
Haskell Wexler (EUA)

120. Christine
Christine (2016)
Antonio Campos (EUA)

121. Bagarre entre journalistes
Bagarre entre journalistes (1899)
Georges Méliès (França)

122. Una cara con ángel
Funny Face (1957)
Stanley Donen (EUA)

123. El monstre a primera plana
Sbatti il mostro in prima pagina (1972)
Marco Bellocchio (Itàlia, França)

124. El árbol, el alcalde y la mediateca
L'arbre, le maire et la médiathèque (1993)
Eric Rohmer (França)

125. Marley y yo
Marley & Me (2008)
David Frankel (EUA)

126. Un despertar glorioso
Morning Glory (2010)
Roger Michell (EUA)

127. France
France (2021)
Bruno Dumont (França)

128. Fantomas
Fantômas (1913-1914)
Louis Feuillade (França)

129. Sed de escándalo
Five Star Final (1931)
Mervyn LeRoy (EUA)

130. Los crímenes del museo
Mystery of the Wax Museum (1933)
Michael Curtiz (EUA)

131. La reina de Nova York
Nothing Sacred (1937)
William A. Wellman (EUA)

132. La barrera invisible
Gentleman's Agreement (1947)
Elia Kazan (EUA)

133. El pagador de promesas
O Pagador de Promessas (1962)
Anselmo Duarte (Brasil)

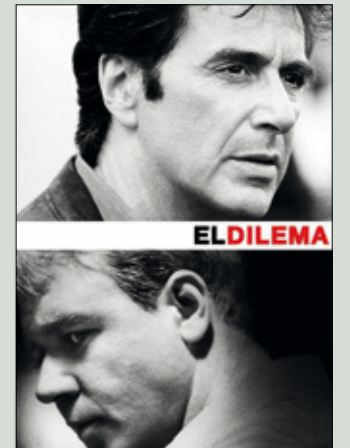
134. Boca de oro
Boca de Ouro (1963)
Nelson Pereira dos Santos (Brasil)

assegura Barrientos. En aquests films, amb periodistes que volten pel món, a finals dels setanta comença a aparèixer la figura del fotoperiodista que immortalitza injustícies. I les dones van recuperant protagonisme, com a *Al filo de la noticia* (1987), amb Holly Hunter.

1990-2000

EL MÀXIM DESPRESTIGI

Als noranta, als Estats Units algunes companyies de cinema es fusionen amb empreses mediàtiques i provoquen que els mitjans de comunicació siguin percebuts com a poderosos i perillosos. A *El demà no mor mai* (1997), de la saga de James Bond, el dolent és un magnat dels mitjans. “Hi ha pocs periodistes heroics i predomina una mirada cínica envers el periodisme. És el pic màxim del desprestigi”, destaca Barrientos. Això s’observa a cintes com *El dilema* (1999), de Michael Mann, o *Execució imminent* (1999), de Clint Eastwood. A més, els grups mediàtics potencien l’infoentreteniment i es veuen molts periodistes lluitant contra les empreses que imposen l’espectacle per sobre del periodisme. D’altra banda, els fotoperiodistes i els càmeres de televisió apareixen amb força en trames sobre la guerra de l’ex-lugoslàvia.

2000-2010

CONTRAPODER I FRIVOLITAT

A mitjans d’aquesta dècada, enmig del desprestigi, tornen els periodistes heroics. “Hi ha com una doble mirada. És com demanar al periodisme que sigui èpic i heroic com en el periodisme anterior”, afirma Barrientos. La pel·lícula que recupera aquest relat és *Bona nit i bona sort* (2005) de George Clooney, ambientada als anys cinquanta i que narra el conflicte entre el periodista Edward R. Murrow i el senador Joseph McCarthy. També s’hi mostra un periodisme frívol, el de les revistes de moda i espectacles, com a *El somni de la meva vida* (2004), amb Jennifer Garner, o *El diable*

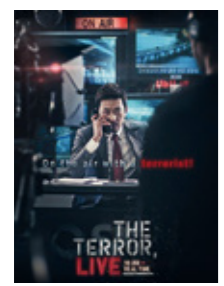

135. El hombre de hierro
Człowiek z zelaza (1981)
Andrzej Wajda (Polònia)

136. Íntim i personal
Up Close & Personal (1996)
Jon Avnet (EUA)

137. Els diaris del rom
The Rum Diary (2011)
Bruce Robinson (EUA, Regne Unit)

138. The Terror Live
The Terror Live (2013)
Kim Byung-woo (Corea del Sud)

139. The Journalist
Shinbun kisha (2019)
Michihito Fujiii (Japó)

140. La gran exclusiva
Scoop (2024)
Philip Martin (Regne Unit)

141. Nancy Drew... Reporter
Nancy Drew... Reporter (1939)
William Clemens (EUA)

142. También somos seres humanos
Story of G.I. Joe (1945)
William A. Wellman (EUA)

143. El manantial
The Fountainhead (1949)
King Vidor (EUA)

144. Trágica información
Scandal Sheet (1952)
Phil Karlson (EUA)

145. Mentre Nova York dorm
While the City Sleeps (1956)
Fritz Lang (EUA)

146. Àngels sense resplendor
The Tarnished Angels (1957)
Douglas Sirk (EUA)

147. Vivir para vivir
Vivre pour vivre (1967)
Claude Lelouch (França)

148. Un hombre solo
One Man (1977)
Robin Spry (Canadà)

149. Boletín especial
Special Bulletin (1983)
Edward Zwick (EUA)

150. Primer plano
Close-Up (1990)
Abbas Kiarostami (Iran)

151. Michael: tan solo un ángel
Michael (1996)
Nora Ephron (EUA)

152. Por i fàstic a Las Vegas
Fear and Loathing in Las Vegas (1998)
Terry Gilliam (EUA)

153. Verónica Guerin
Veronica Guerin (2003)
Joel Schumacher (Irlanda, Regne Unit)

154. Reporteras en guerra
Whiskey Tango Foxtrot (2016)
Glenn Ficarra, John Requa (EUA)

155. Danzad, locos, danzad
Dance, Fools, Dance (1931)
Harry Beaumont (EUA)

156. Amor y periodismo
Love is News (1937)
Tay Garnett (EUA)

157. Smart Blonde
Smart Blonde (1937)
Frank McDonald (EUA)

158. Camarada X
Comrade X (1940)
King Vidor (EUA)

159. Los dos rivales
Los dos rivales (1944)
Luis Bayón Herrera (Argentina)

160. Yo creo en ti
Call Northside 777 (1948)
Henry Hathaway (EUA)

161. Edición Extra
Edición Extra (1949)
Luis Moglia Barth (Argentina)

162. La justicia injusta
The Sound of Fury (1950)
Cy Endfield (EUA)

163. Enséñame a querer
Teacher's Pet (1958)
George Seaton (EUA)

164. La defensa del regne
Defense of the Realm (1988)
David Drury (Regne Unit)

165. El gran salt
The Hudsucker Proxy (1994)
Joel Coen, Ethan Coen (EUA, Regne Unit, Alemanya)

166. Abans de la pluja
Pred dozhdot (1994)
Milcho Manchevski (Regne Unit, França, Macedònia del Nord)

167. Un día inolvidable
One Fine Day (1997)
Michael Hoffman (EUA)

168. Cómo perder a un hombre en 10 días
How to Lose a Guy in 10 Days (2003)
Donald Petrie (EUA)

169. Spider-Man 2
Spider-Man 2 (2004)
Sam Raimi (EUA)

170. Harry Potter i el calze de foc
Harry Potter and the Goblet of Fire (2005)
Mike Newell (Regne Unit, EUA)

171. 12:08 al este de Bucarest
A fost sau n-a fost? (2006)
Corneliu Porumboiu (Romania)

172. L'escriptor
The Ghost Writer (2010)
Roman Polanski (Regne Unit, França, Alemanya, Bèlgica, EUA)

173. Los amos de la noticia
Anchorman 2: The Legend Continues (2013)
Adam McKay (EUA)

174. El crítico
El crítico (2013)
Hernán Guerschuny (Argentina)

175. La batalla de Solferino
La bataille de Solferino (2013)
Justine Triet (França)

176. A Taxi Driver: los héroes de Gwangju
Taeksi Woonjuna (2017)
Jang Hoon (Corea del Sud)

177. La corresponsal
A Private War (2018)
Matthew Heineman (Regne Unit, EUA)

178. Richard Jewell
Richard Jewell (2019)
Clint Eastwood (EUA)

179. Garras de oro
Garras de Oro (1926)
P.P. Jambriña (Colòmbia)

180. La jaula de oro
Platinum Blonde (1931)
Frank Capra (EUA)

181. Muero cada amanecer
Each Dawn I Die (1939)
William Keighley (EUA)

182. Me tenían cubierto
They Got Me Covered (1943)
David Butler (EUA)

183. Sucedió mañana
It Happened Tomorrow (1944)
René Clair (EUA)

184. El crimen de la calle de Bordadores
El crimen de la calle de Bordadores (1946)
Edgar Neville (Espanya)

185. Historia del hampa
The Underworld Story (1950)
Cy Endfield (EUA)

186. Captura recomendada
Captura recomendada (1950)
Don Napy (Argentina)

187. Hombres a precio
Hombres a precio (1950)
Bernardo Spoliansky (Argentina)

188. La finestra indiscreta
Rear Window (1954)
Alfred Hitchcock (EUA)

189. Corazones solitarios
Lonelyhearts (1958)
Vincent J. Donehue (EUA)

190. El día que la Tierra se incendió
The Day the Earth Caught Fire (1961)
Val Guest (Regne Unit)

191. El ojo maligno
L'oeil du malin (1962)
Claude Chabrol (França)

192. Un cop de sort / Bona estrella
The Fortune Cookie (1966)
Billy Wilder (EUA)

193. El cas Mattei
Il caso Mattei (1972)
Francesco Rosi (Itàlia)

194. El honor perdido de Katharina Blum
Die verlorene Ehre der Katharina Blum (1975)

Volker Schlöndorff, Margarethe von Trotta (Alemania Federal)

195. Veinte días sin guerra
Dvadsat dney bez voyny (1977)
Aleksei German (Unió Soviètica)

196. Capricorn u
Capricorn One (1977)
Peter Hyams (EUA)

197. Sin anestesia
Bez znieczulenia (1978)
Andrzej Wajda (Polònia)

198. La discoteca del amor
La discoteca del amor (1980)
Adolfo Aristarain (Espanya)

199. Cercle d'enganys
Die Fälschung (1981)
Volker Schlöndorff (Alemania Federal, França)

200. Sentimental
Sentimental (1981)
Sergio Renán (Argentina)

* En cada pel·lícula s'hi ha posat el títol en català, si existeix, i, si no hi és, el títol amb el qual s'ha estrenat a Espanya. A més, a sota, hi ha el títol original amb l'any d'estrena i el director amb el país que l'ha produït.

Eudald Coll

es vesteix de Prada (2006), amb Anne Hathaway i Meryl Streep. Una dualitat que xoca a *L'ombra del poder* (2009), amb Russell Crowe com el periodista veterà seriós i Rachel Adams interpretant una jove bloguera.

2010-2020

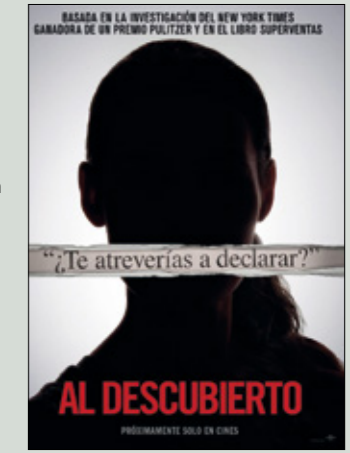
ELS PRIMERS INFLUENCERS

Seguint l'estela de *Bona nit i bona sort*, hi ha cintes com *Spotlight* (2015) o *Els arxius del Pentàgon* (2017) -la primera va guanyar l'Oscar a la millor pel·lícula, mentre que el film de Spielberg fou nominat en aquesta categoria- que ens remeten al periodisme heroic del passat, ja que expliquen fets del 2001 i del 1971, respectivament. A més, en aquesta dècada cada cop apareixen més dones periodistes com a protagonistes i sorgeix la figura de l'*influencer*, com a les últimes pel·lícules de *Spider-Man*. Una saga, aquesta, que també mostra la precarietat de la professió. "A Peter Parker, fotògraf freelance, el paguen per fotografia", recorda Poore.

2020-2025

LA VARIETAT DE LES PLATAFORMES

"En els últims anys, amb el Me Too, han aparegut moltes pel·lícules protagonitzades per dones", afirma Poore. En són exemples *Al descubierto* (2022), sobre els abusos sexuals del productor Harvey Weinstein, o *Civil War* (2024), amb Kirsten Dunst com a fotògrafa de guerra. També hi ha més pel·lícules amb *influencers*, com *Not Okay* (2022) o *Twisters* (2024). D'altra banda, les plataformes han multiplicat l'oferta i permeten accedir a cinematografies de diferents països i veure periodistes d'altres llocs del món. En aquest sentit, cal citar la japonesa *La periodista* (2021) i la coreana *Troll Factory* (2024), que tracten el tema de les granges de trols. "És una oportunitat per veure similituds i diferències en les maneres de treballar en els diversos països, cosa que em sembla molt interessant", conclou Poore.

Benvinguts a
la natura
la cultura
la gastronomia

Benvingudes
a Amposta

AMPOSTA

A la pel·lícula *Reporteras en guerra* (2016), Tina Fey interpreta la reportera Kim Baker, que participa en una perillosa missió a l'Afganistan.

l'editor de l'*Star*, diu que “les dones que només crien nens i donen menjar als bracers són esclaves. I jo soc periodista”. Potser podem dir que antigament la igualtat a l'hora d'informar era un reclam que ara ja no s'expressa tant perquè les dones són més

“LA PRECARIETAT DELS TEMPS ACTUALS NO HI SURT. HI HA UNA GRAN DIFERÈNCIA ENTRE L'OFICI REAL I EL QUE VEIEM A LES PANTALLES” Conxita Casanovas, RNE

nombroses a les redaccions i dirigeixen diaris. En aquest sentit, Vázquez també reconeix aquesta reivindicació feminista, quan parlem de pel·lícules o sèries sobre periodistes, com a *Sense malícia*, una pel·lícula del 1981 dirigida per Sidney Pollack.

“Són dones periodistes que busquen la veritat. I, guiades pel seu idealisme, cometen errades. I per això es considera que no poden fer la mateixa feina que un home”, assegura aquesta professora que ha treballat com a guionista per a FOX, Disney Channel, National Geographic, Canal Plus, TVE i Telecinco. “Ara es veu més aquest feminisme, potser per influència del Me Too. Hi ha un protagonisme de les dones periodistes que abans no existia. O que es veia en poques ocasions, com a *Al fil de la notícia*”, assegura.

I, més enllà de si s'assembla o no a la realitat de qualsevol mitjà de comunicació, quin rol exerceixen els periodistes a les ficcions actuals? El d'heroi d'abans buscant sense descans la veritat? El de

periodista ambiciós? Per a Toni de la Torre, “s'està produint un petit gir i cada vegada hi ha més antiherois. Abans, els periodistes eren 100% herois, però, a diferència dels policies o metges, sempre han tingut un component humanista. El periodista ambiciós i que s'aparta dels codis deontològics també apareix a les pantalles, però normalment com a protagonista secundari. L'autèntic protagonista acostuma a ser un periodista heroic que sempre intenta fer les coses bé”. Vázquez coincideix en el fet que aquest heroisme, “segurament arran de la pèrdua de credibilitat de l'ofici, ha quedat apartat de moltes de les escenes actuals. Perquè ja no és un reflex real”. Herois o no, el que es continua veient a la pantalla “és el que som... o el que hauríem de ser”, conclou Casanovas.

Les ficcions sobre periodistes que en el seu moment va descriure Delclós en aquestes pàgines arribava al centenar de pel·lícules. Les preferides pels experts consultats eren *Network*, *The Paper*, *Spotlight*, *The Post*, *Studio 60*, *September 5*, *El dilema*, *El gran carnaval*, *L'home que va matar Liberty Valance*, *Primera plana*, *Civil War*, *Els crits del silenci* i *L'any que vam viure perillosament*, dos films, aquests últims, en els quals el rol de periodista enviat a cobrir un conflicte bèl·lic també queda lluny de la realitat que viu actualment qualsevol corresponsal de guerra. “De vegades –afirma Casanovas–, es maquilla un guió per no caure en un to massa gremial o avorrit. I això explica les dosis d'acció que nosaltres, quan les veiem, trobem exagerades o fora de to”. Però potser és una diferència que hem d'assumir, acceptant que el que veiem a la pantalla, asseguts al sofà després d'arribar de la redacció, és, senzillament, ficció. Ç

MÉS QUE DIBUIXOS

Les il·lustracions publicades a la revista reflecteixen les problemàtiques de la professió de cada època

TEXT I SELECCIÓ D'IL·LUSTRACIONS MARTA ARBÓS

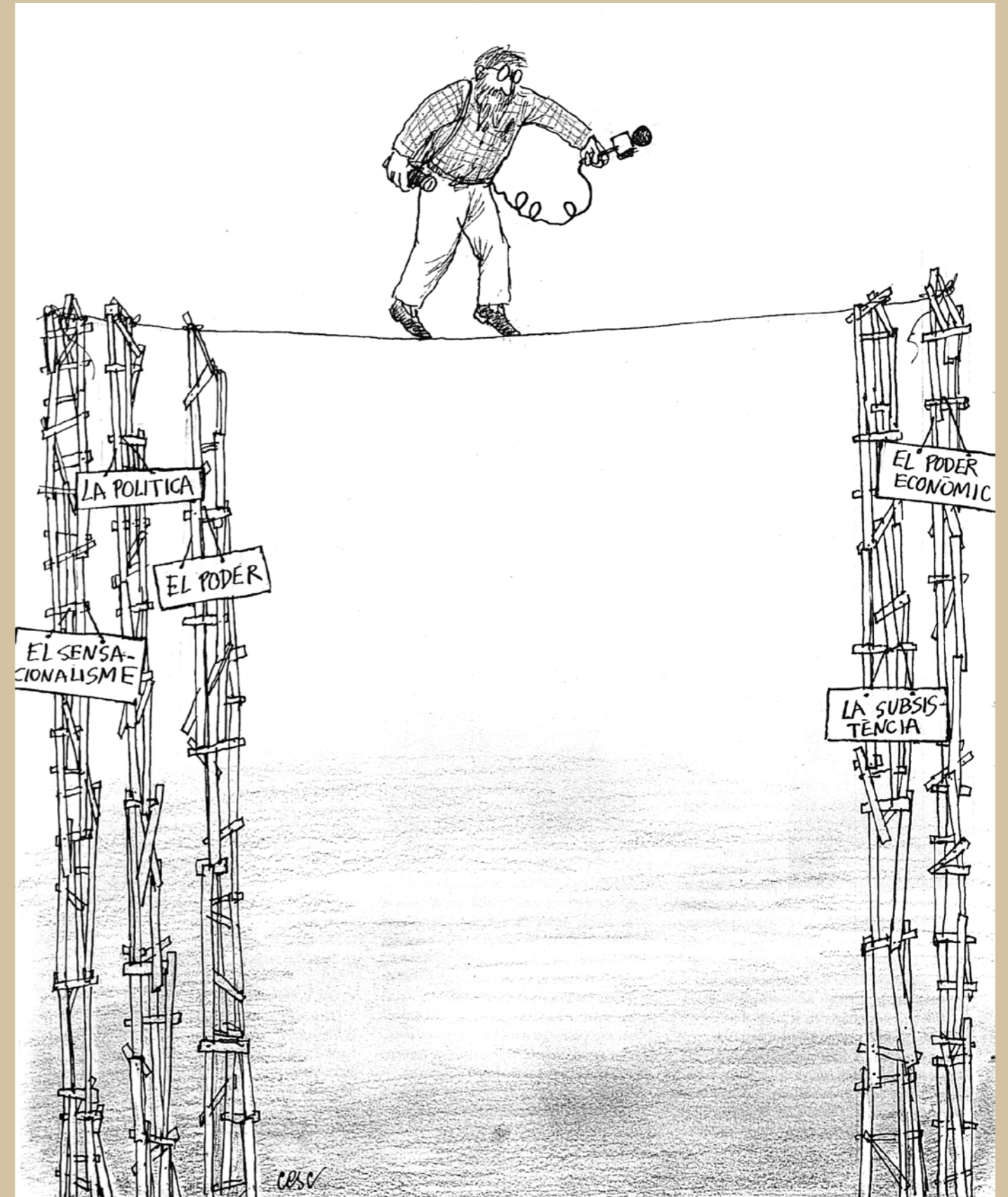
Des del primer número de CAPÇALERA, s'ha comptat amb la col·laboració de grans il·lustradors que han acompanyat alguns articles de la revista. Encara que a vegades semblin un simple complement del text, el pas del temps els ha convertit en una autèntica crònica d'una professió. En aquestes pàgines reproduïm una selecció d'il·lustracions que, al llarg d'aquests trenta-cinc anys, han reflectit l'estat d'un periodisme en constant procés de canvi.

A vegades el traç és amable. D'altres, críptic o irònic. Els estils són diversos, però tots tenen en comú que expliquen la història d'un temps i per això les il·lustracions aparegudes a CAPÇALERA són la crònica d'un temps i, sobretot, de la professió periodística.

Si en la primera època de la revista les il·lustracions ja eren constants, a partir del número 101, a més de mantenir aquesta pràctica, es va incorporar una secció a l'última pàgina que, amb el títol "Com ens veu", convida un dibuixant a donar la seva visió del nostre ofici. Al febrer del 2013, el Col·legi de Periodistes organitzava una mostra en la qual s'exposaven els cinquanta-vuit dibuixos que, fins llavors, havien aparegut en aquesta secció. I, en

posar-los un al costat de l'altre, permetien descobrir, des d'una altra òptica, l'evolució de la professió.

Perquè, per exemple, als anys vuitanta i noranta apareixien redaccions plenes d'homes i amb màquines d'escriure o ordinadors senzills. És amb el pas del temps que, a part de les dones, les llibretes i els llapis deixen pas a una Internet incipient i uns telèfons mòbils que cada cop han servit per a més coses. També per informar. Però més enllà de dones i ginys tecnològics, aquestes il·lustracions ens parlen de problemes de la professió, com la precarietat, la lluita contra el poder o l'autocensura. I és llavors quan ens adonem que el que fa aquest compendi de dibuixos és posar-nos davant del mirall. C

2001 | CESC

Francesc Vila Rufas (1927-2006), conegut com a Cesc, va publicar al número 103 de CAPÇALERA el seu particular resum dels problemes que assetgen els periodistes.

1989 | PERICH

Al tercer número, Jaume Perich (1941-1995) enviava els periodistes al purgatori per expiar els seus pecats.

el PERICH - 89

1989 | ENRIC CORMENZANA

Al segon número, Enric Cormenzana (1948-2011) va il·lustrar amb una quinzena de dibuixos, com el que reproduïm, el resum de l'Informe sobre la llibertat d'informació del 1988.

1989 | JOMA

Josep Maria Rius Ortigosa (1954), conegut com a JOMA, al sisè número va il·lustrar un article sobre les organitzacions professionals de periodistes europeus.

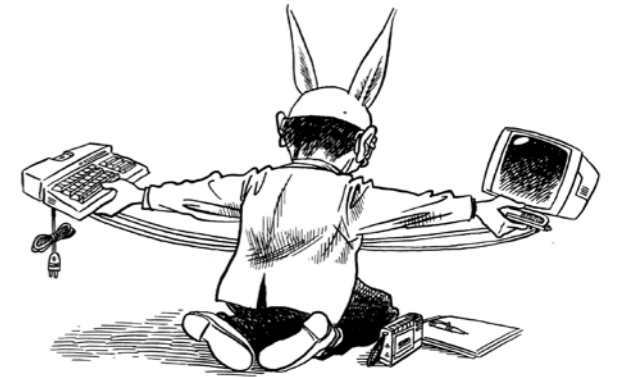
1989 | FER

Josep Antoni Fernández (1949-2020), que signava amb el pseudònim de Fer, al setè número de CAPÇALERA ironitzava sobre el perill que suposen els periodistes.

1989 | OSCAR

Òscar Nebreda (1945), que signa com a Oscar, va deixar clar en diferents vinyetes, com aquesta del desè número, la mala consideració que tenen els periodistes.

1990 | MANEL FONTDEVILA

Al resum de l'Informe sobre la llibertat d'informació del 1989, de l'onzè número, Manel Fontdevila (1965) il·lustrava així les queixes ciutadanes per alguns tractaments informatius.

1991 | ALFONS LÓPEZ

Al número 20, Alfons López (1950) va il·lustrar l'agressió d'un escorta de Madonna a un fotògraf que apareix al resum de l'Informe sobre la llibertat d'informació del 1990.

1997 | MIQUEL FERRERES

Miquel Ferreres (1950) il·lustrava l'agressió d'un policia a un fotògraf d'EFE al resum de l'Informe sobre la llibertat d'informació publicat al número 77.

A un pas de TORTOSA

A un pas de la història

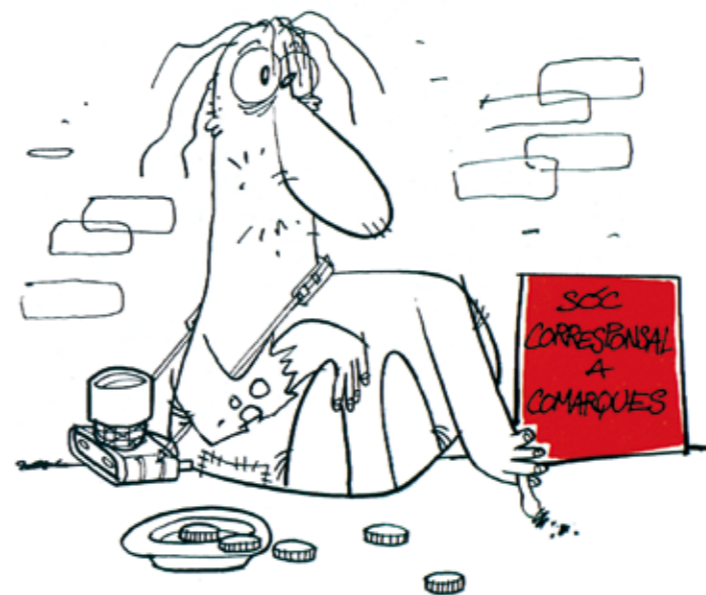
www.tortosaturisme.cat

Cicloturisme a Catalunya
Ciutats i Viles amb Caràcter
Natura i Muntanya en Família

Ajuntament
de Tortosa

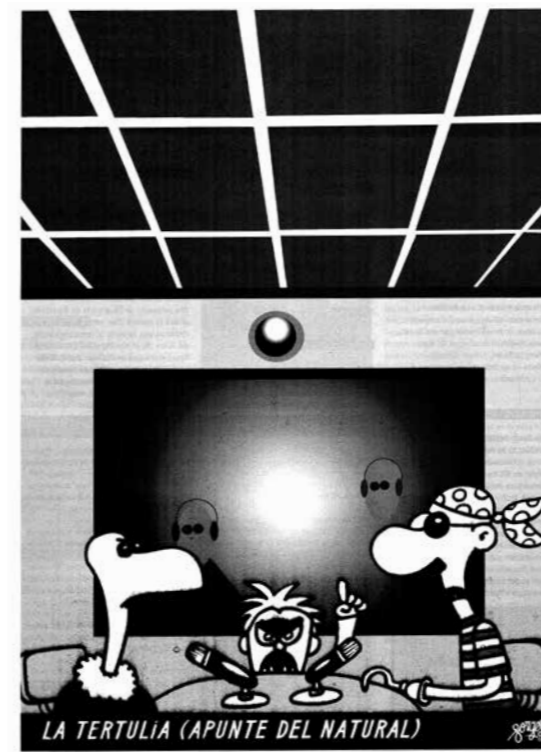

1998 | JAP

Joan Antoni Poch (1958), conegut amb el pseudònim de JAP, publicava al número 83 la seva visió dels corresponsals de comarques, afectats per la precarietat.

2000 | FORGES

Antonio Fraguas (1942-2018), conegut com a Forges, al número 101 va inaugurar la secció "Com ens veu" amb la seva particular visió d'una tertúlia radiofònica.

2001 | J. L. MARTIN

La corrosiva visió de José Luis Martin (1953), apareguda al número 104, es plantejava si Internet, que llavors tenia mig milió d'usuaris a Espanya, acabaria amb la premsa escrita.

laxarxames.cat

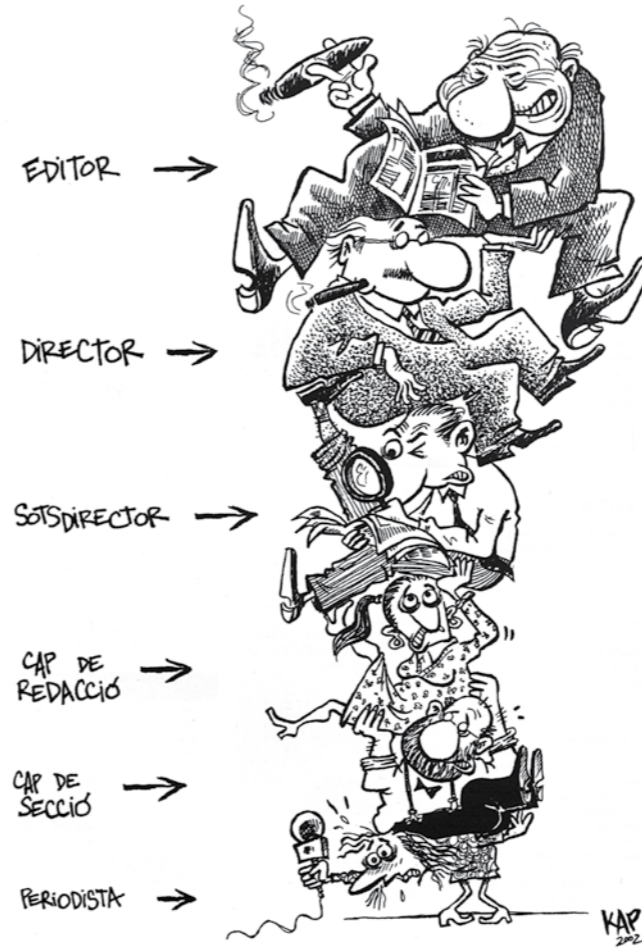
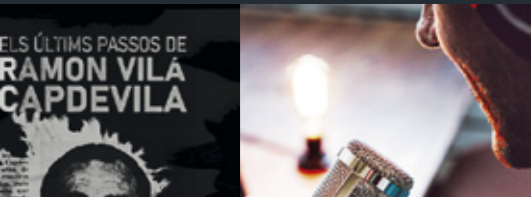

xarxa+

Més de
150.000
persones ja s'hi
han sumat

La plataforma en català de continguts Km0

2002 | KAP

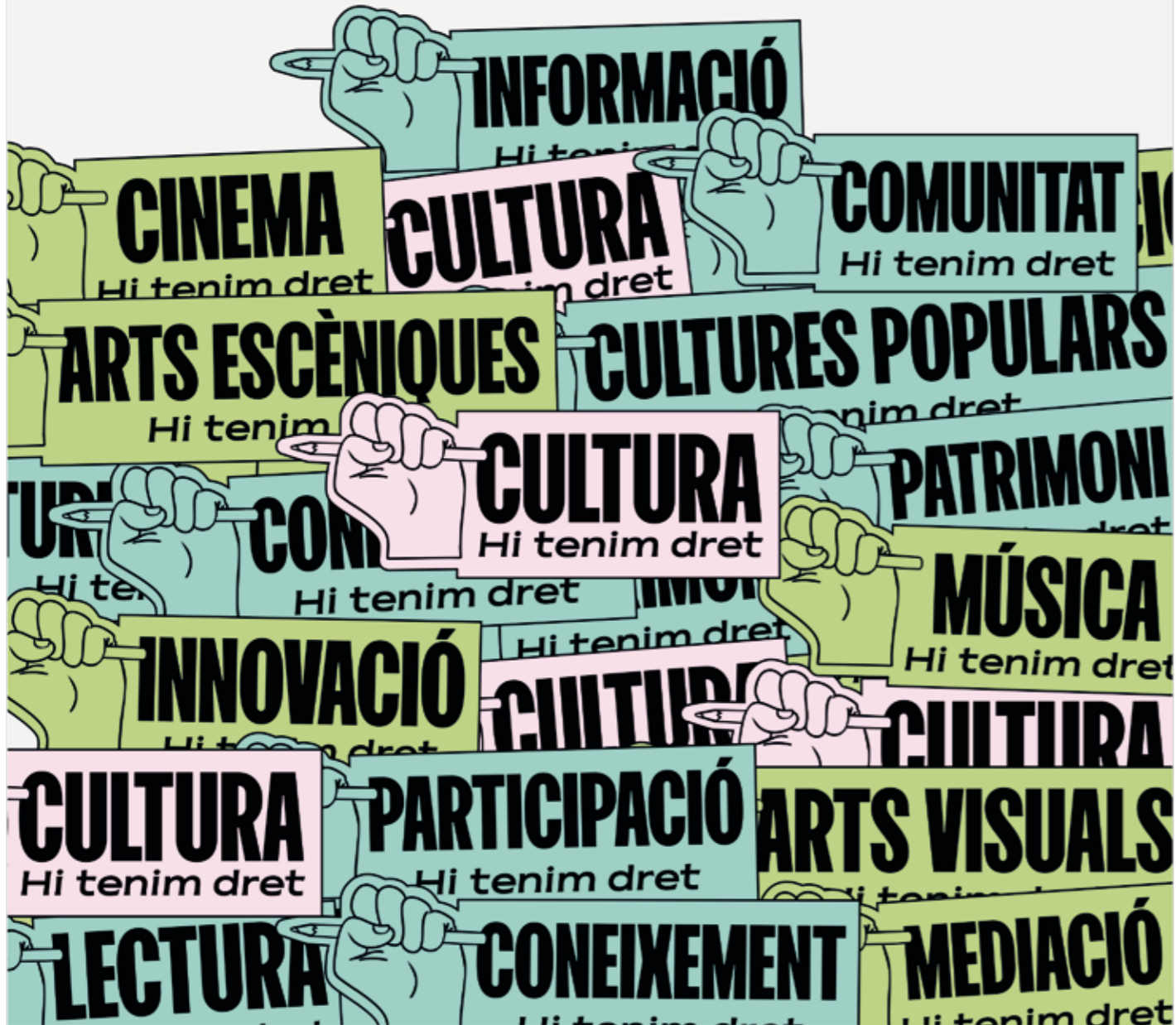
Al número 107, Jaume Capdevila (1974), conegut com a KAP, deixava clares les diferents perspectives i càrregues de feina a les redaccions.

2002 | KRAHN

Al número 109, el dibuixant xilè establert a Catalunya Fernando Krahn (1935-2010) deixava clar que l'addicció a la feina dels periodistes pot arribar a límits insospitats.

LES IL·LUSTRACIONS COMBINEN PROBLEMES ESTRUCTURALS, COM LA PRECARIETAT, AMB ELS NOUS QUE VAN SORGINT, FRUIT DE LA TECNOLOGIA

Des de la **Diputació de Barcelona** treballem per fer de la cultura un dret fonamental per a tothom.

www.diba.cat/drets-culturals

ELS PERIODISTES APAREIXEN COM A PERSONES QUE ALLÀ ON SIGUIN, PER ESTRANY QUE SEMBLI, NECESSITEN INFORMAR DEL QUE ESTÀ PASSANT

2004 | PACO MIR
Abans d'integrar-se al Tricicle, Paco Mir (1957) volia estudiar Belles Arts, però mai va deixar de dibuixar. Al número 123 de CAPÇALERA ironitzava sobre la formació dels becaris.

2010 | EL GAT INVISIBLE
Al número 147, l'obsessió per la feina era el tema tractat per l'il·lustrador valencià Salvador Llosà (1962), que signa amb el pseudònim d'El Gat Invisible.

2012 | NAPI

El dibuixant basc resident a Tarragona José Manuel Álvarez (1953), conegut com a Napi, reflectia, en aquest còmic del número 155, els canvis que implicava el món digital.

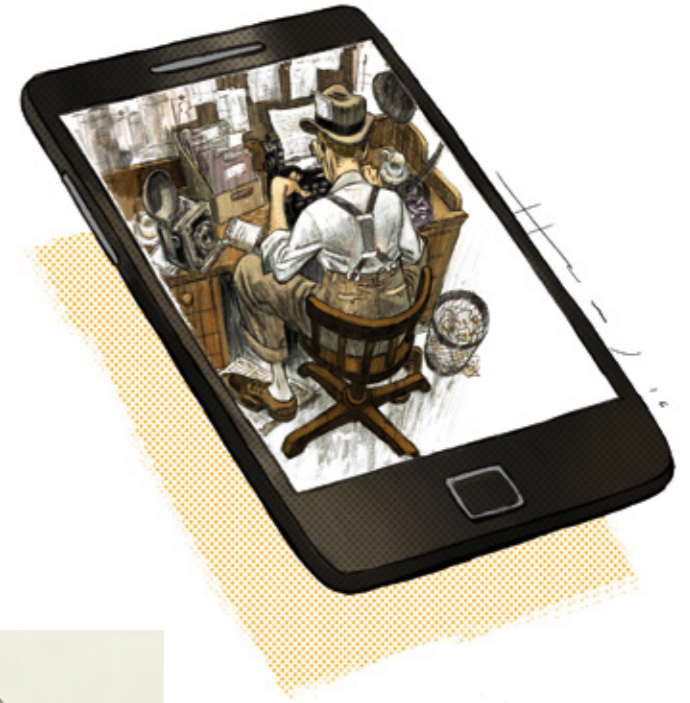
2016 | OLGA RESINA

En una professió amb cada cop més dones, la dibuixant Olga Resina (1973) va il·lustrar una fotoperiodista fugint de la censura al número 172.

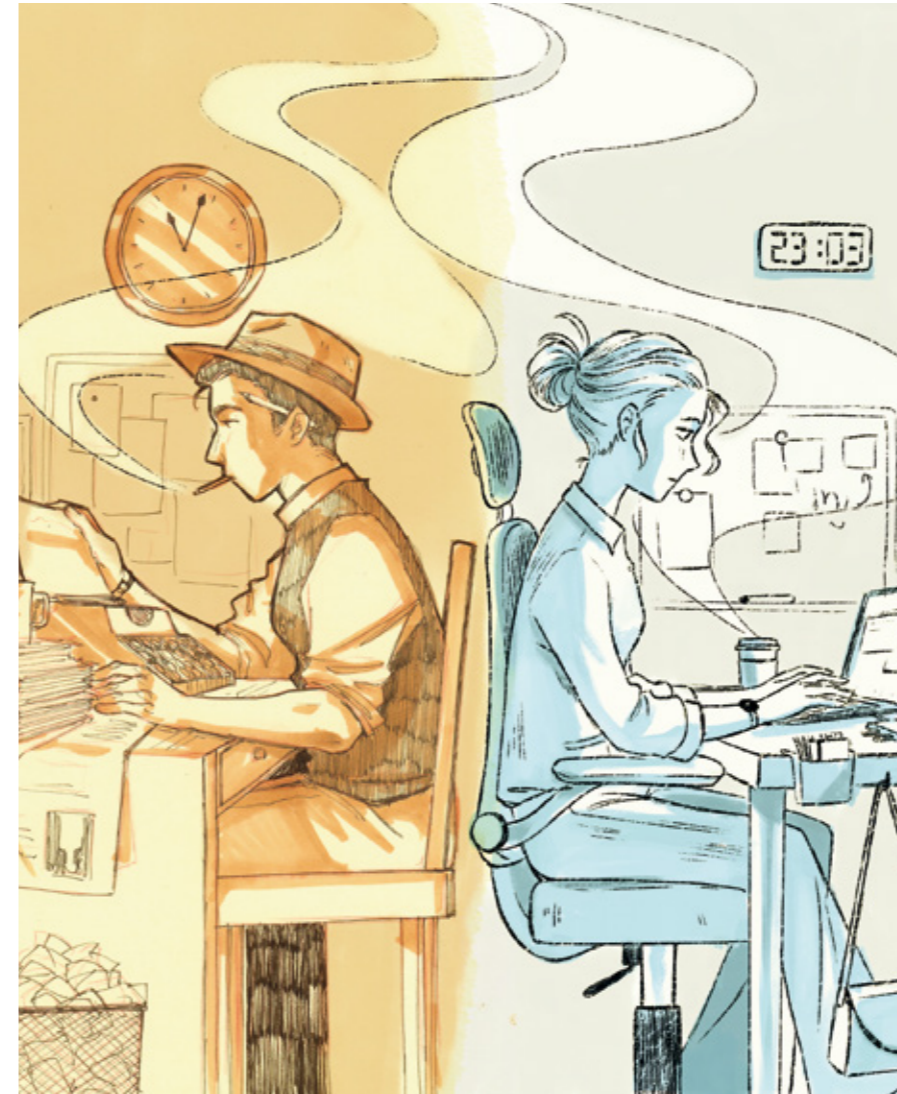

2016 | HOMS

El dibuixant Josep Homs (1975) va optar per una barreja de classicisme i modernitat en aquesta il·lustració apareguda al número 173.

AMB EL PAS DELS ANYS, INTERNET, ELS MÒBILS I ELS PORTÀTILS APAREIXEN AMB LA MATEIXA NATURALITAT AMB QUÈ HAN PASSAT A FORMAR PART DE LA SOCIETAT

2025 | RAQUEL TRAVÉ

Al número 199, Raquel Travé (1993) va mostrar l'evolució de la professió amb una il·lustració on es combinava el passat i el present del periodisme.

2025 | MANUEL MOLVAR

En aquest número especial, Manuel Molina Navarro (1992), dibuixant sevillà resident a Catalunya que signa Manuel Molvar, il·lustra la professió celebrant els 200 números de CAPÇALERA.

B Sabadell Professional

1 / 6

Indicador de risc aplicable a la gamma de comptes Sabadell PRO.

Banco de Sabadell, S.A. es troba adherit al Fons Espanyol de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit. La quantitat màxima garantida actualment pel fons esmentat és de 100.000 euros per dipositant.

Aquest número és indicatiu del risc del producte. Així, 1/6 és indicatiu de menys risc i 6/6 és indicatiu de més risc.

Aquesta PROposta és per a tu, de PROfessional a PROfessional

A Sabadell Professional treballem en PRO dels PROfessionals del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Innovem constantment la nostra oferta de productes i serveis per ajudar-te a aconseguir els teus objectius, protegir els teus interessos, impulsar iniciatives i proposar solucions financeres úniques, a les quals només poden accedir PROfessionals com tu. Solucions com aquesta:

Compte Sabadell PRO

El compte que tracta amb rigor i serietat els diners dels PROfessionals amb el qual tindràs accés als principals serveis i productes que necessitis en el dia a dia.

Si vols conèixer tots els avantatges que t'ofereix el Compte Sabadell PRO, contacta amb nosaltres i identifica't com a membre del teu col·lectiu i un gestor especialitzat t'explicarà detalladament els avantatges que tenim per a PROfessionals com tu.

T'esperem.

Publicitat

sabadellprofesional.com

900 500 170

A ASISA sabem com cuidar-te

ASISA **SALUD**

L'assegurança de salut més completa amb:

- Ampli quadre mèdic
- Gran xarxa hospitalària
- Avançats mitjans de diagnòstic i tractament

ASISA **DENTAL**

L'assegurança dental més completa amb:

- Més de 50 clíniques ASISA Dental
- Més de 1.700 especialistes de referència
- Avançades tecnologies de diagnòstic i tractament

Amb ASISA LIVE tingues accés a videoconsultes en directe amb especialistes on i quan tu decideixis.